

ΣΧΟΛΗ : ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΜΗΜΑ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

(πρώην ΕΠΔΟ)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

“Νέοι και διαδίκτυο έρευνα στους φοιτητές του ΔΕΜΕΣ”

Ον/μο φοιτητή : Ανδρέας Κουράκος

Α.Μ. : 14378

Επιβλέπουσα : Δρ. Παναγιώτα Βάθη - Σαράβα

Μεσολόγγι

2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αρκετοί ερευνητές αναφέρουν πως το διαδίκτυο αποτελεί την επανάσταση των τελευταίων δεκαετιών καθώς αποτελεί το μέσο στην επιστήμη, στην ενημέρωση αλλά και στην ψυχαγωγία. Με τη ραγδαία ανάπτυξη των καινούριων τεχνολογιών και εφαρμογών, οι χρήστες του εν λόγω μέσου έχουν πλέον την ευχέρεια να επικοινωνούν με οποιοδήποτε μέρος της γης επιθυμούν, να υλοποιούν ηλεκτρονικές συναλλαγές, να χρησιμοποιούν αυτό το μέσο στην εκπαιδευτική δράση, να δουλεύουν εξ αποστάσεως καθώς επίσης και να ψυχαγωγούνται μέσω αυτού.

Η ευρεία, όμως, διάδοση του συγκεκριμένου μέσου, κυρίως σε καθορισμένες πληθυσμιακές ομάδες, όπως είναι για παράδειγμα οι νέοι άνθρωποι, που αποτελούν πεδίο μελέτης για την εν λόγω εργασία, έχει σαν βασικότερη συνέπεια την ανάπτυξη ενός είδους εθισμού που είναι η διαδικτυακή εξάρτηση. Η πιθανότητα του εθισμού είτε της πιθανής εξάρτησης από διαφορετικές δράσεις, όπως είναι οι ψυχαγωγικές δράσεις (παιχνίδια κλπ), υφίσταται από τα τέλη της δεκαετίας του '80. Έλαβε, όμως, πιο μεγάλες διαστάσεις σχεδόν 10 χρόνια αργότερα, όταν πολλοί ειδικοί ψυχίατροι και ψυχολόγοι ανέφεραν πως η υπερβολική ενασχόληση με αυτά τα μέσα είναι εφικτό να αναπτύξει εθισμό και αναγνώρισαν το πάθος αυτής της μορφής σαν διαταραχή που μοιάζει με άλλες εξαρτήσεις.

Στη σύγχρονη εποχή, οι πιο πολλοί ερευνητές στον κλάδο των εξαρτήσεων τονίζουν πως η διαταραχή εξάρτησης από το συγκεκριμένο μέσο, είναι μια ψυχοφυσιολογική διαταραχή, η οποία ως επί το πλείστον περιλαμβάνει την ανοχή, συμπτώματα απομόνωσης, τις συναισθηματικές διαταραχές καθώς επίσης και το σταμάτημα των κοινωνικών σχέσεων. Γενικότερα, όμως, αυτό το οποίο είναι σημαντικό να γνωρίζουμε είναι πως εκτός από τους παραπάνω κινδύνους, το συγκεκριμένο μέσο είναι εφικτό να επιφέρει και σημαντικά οφέλη για τους νέους, που θα μελετήσουμε στην εν λόγω εργασία, αρκεί η χρήση του να γίνεται με μέτρο, επιλέγοντας, παράλληλα, τα σωστά προγράμματα και το σωστό περιεχόμενο.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση του φαινομένου χρήσης του διαδικτύου κυρίως απ' τους νέους, καθώς και η εξέταση των κινδύνων που ενέχει η αλόγιστη χρήση του. Αναλυτικότερα, η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη: την

βιβλιογραφική ανασκόπηση και την έρευνα. Στο μεν πρώτο θα εξετάσουμε τα βιβλιογραφικά δεδομένα προκειμένου να δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα, όπως τι ακριβώς είναι το διαδίκτυο, ποια η φύση και οι δυνατότητές του, τα πλεονεκτήματα και οι κίνδυνοι. Στο δεύτερο μέρος γίνεται μία έρευνα στους φοιτητές του ΔΕΜΕΣ του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας επί του ζητήματος, ενώ στην συνέχεια θα ακολουθήσει η καταγραφή και η ανάλυση των αποτελεσμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ-1- ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1.1 Τι είναι το διαδίκτυο.....	7
1.2 Ιστορική αναδρομή διαδικτύου.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ-2- ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	11
2.1 Χρήσεις διαδικτύου.....	11
2.2 Πως έχει επηρεάσει το διαδίκτυο τη ζωή μας.....	14
2.3 Χρήση διαδικτύου στην Ελλάδα.....	16
2.4 Η σχέση των νέων με τις νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο.....	20
2.5 Κίνδυνοι και μειονεκτήματα.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ-3- ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	33
3.1 Μεθοδολογία έρευνας.....	33
3.1.1 Σκοπός της έρευνας.....	33
3.1.2 Μεθοδολογία της έρευνας.....	33
3.1.3 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων.....	36
3.2 Αποτελέσματα έρευνας.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ-4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	43
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	46

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ταχεία εξάπλωση του διαδικτύου και οι παρεχόμενες δυνατότητες που αυτό προσφέρει το χουν καταστήσει απαραίτητο «εφόδιο» στην σύγχρονη εποχή. Εκπαίδευση, ενημέρωση, ψυχαγωγία, διασκέδαση και επικοινωνία είναι ορισμένες μόνο απ' τις δυνατότητες που μπορεί να βρει κάποιος προστρέχοντας σ' αυτό. Διαμέσου αυτού του εργαλείου βέβαια αναπτύσσονται και τομείς περισσότερο πρακτικοί, τομείς που συμβάλλουν σημαντικά στην βελτίωση της καθημερινότητάς μας. Ωστόσο αξίζει να σημειώσουμε πως παρά την αναγκαιότητά του και την ιδιαίτερη δημοφιλία του εξακολουθεί να αποτελεί ένα μέσο που ενέχει τόσο πλεονεκτήματα, όσο και κινδύνους (Παπαστεργίου, 2012).

Οι σημαντικότεροι εκ των κινδύνων που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά την αλόγιστη ή πολύωρη χρήση του είναι μεταξύ άλλων:

- η αποξένωση,
- η χαλάρωση των ανθρώπινων σχέσεων,
- η έγκληση στην εικονική πραγματικότητα,
- η αδιαφορία, ο κίνδυνος
- η διαρροή προσωπικών δεδομένων
- εθισμός και εξάρτηση
- καθώς και χρήση «επικίνδυνων» ιστοσελίδων και ιστοτόπων

Είναι, συνεπώς, καθοριστικό να γίνουν αντιληπτά όλα όσα προαναφέρθηκαν, καθώς η απαίτηση εντοπισμού μεθόδων αντιμετώπισης αυτών των ζητημάτων, έτσι ώστε να εντοπιστεί η χρυσή τομή και να αναχαιτιστεί το φαινόμενο του κινδύνου

των νέων από το συγκεκριμένο μέσο, δεν είναι απλώς σημαντική αλλά είναι ζωτικής σημασίας. Χρειάζεται, επομένως, να αποφεύγονται οι υπερβολές, τόσο σε ό,τι έχει να κάνει με το χρόνο, όσο και με τη μέθοδο χρήσης του εν λόγω εργαλείου, να επιβληθεί αυστηρή εποπτεία στην ποιότητα των προγραμμάτων που παρακολουθούν και να γίνει προσπάθεια, με στόχο τα ηλεκτρονικά προγράμματα τα οποία απευθύνονται σε νέους να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη, την φαντασία καθώς επίσης και την αυτοβουλία τους (Αρσένης, 2010). Ωστόσο, θα αναλύσουμε περαιτέρω τους κινδύνους που ελλοχεύουν στα κεφάλαια που ακολουθούν.

1.1 Τι είναι το διαδίκτυο

Επί της ουσίας, το διαδίκτυο αφορά ένα παγκόσμιο δίκτυο Η/Υ το οποίο επιτρέπει την πρόσβαση σε πιο μικρά δίκτυα είτε και μεμονωμένους Η/Υ όλων των ειδών, που έχουν την ευχέρεια να βρίσκονται σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη. Με κυριότερο στόχο να επικοινωνήσουν οι συγκεκριμένου Η/Υ συνδυαστικά κάνουν χρήση ενός κοινού πρωτοκόλλου επικοινωνίας που καλείται TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) (Φραγκουλίδου, 2006).

Το συγκεκριμένο μέσο αφορά ένα δίκτυο το οποίο περιέχεται από πάρα πολλά ιδιωτικά, δημόσια, ακαδημαϊκά, επιχειρηματικά καθώς επίσης και κυβερνητικά δίκτυα, τοπικής είτε ακόμα και παγκόσμιας εμβέλειας, που συνδέονται μεταξύ τους με διαφοροποιημένες τεχνολογίες (όπως είναι για παράδειγμα ηλεκτρονικά, ασύρματα, οπτικά κλπ). το εν λόγω εργαλείο μεταφέρει ένα μεγάλο σύνολο πηγών δεδομένων και υπηρεσιών, όπως είναι για παράδειγμα τα υπερκείμενα του Παγκόσμιου Ιστού και την υποδομή, με κυριότερη στόχο την αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Αρσένης, 2010).

Επί της ουσίας για το σύγχρονο άνθρωπο, το συγκεκριμένο μέσο είναι ένα ανοιχτό παράθυρο στον κόσμο, ένα περιβάλλον το οποίο έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει αφετηρία έκφρασης και απογείωσης της φαντασίας. Αποτελεί μια μεγάλη βιβλιοθήκη, με πάρα πολλά δεδομένα. Εάν θα έπρεπε να δώσουμε έναν καθορισμένο ορισμό για αυτήν την έννοια, θα ήταν πως αποτελεί ένα επικοινωνιακό δίκτυο Η/Υ,

το οποίο επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών μεταξύ διασυνδεδεμένων Η/Υ (Αρσένης, 2011).

Με στόχο να έχει κάποιος πρόσβαση σε αυτό το δίκτυο, είναι σημαντικό να έχει μια υπηρεσία διαδικτύου, η οποία καλείται ευρυζωνική σύνδεση. Είναι εφικτό κάποιος να λάβει τη συγκεκριμένη σύνδεση από μια εταιρία υπηρεσιών διαδικτύου (ISP) είτε από μια εταιρία κινητής τηλεφωνίας. Ένα εξίσου σημαντικό εργαλείο, το οποίο πρέπει να έχει κάποιος για να συνδεθεί στο μέσο αυτό είναι ένα πρόγραμμα περιήγησης όπως είναι για παράδειγμα ο Firefox, το Chrome κλπ (Δουληγέρης και συν., 2013).

1.2 Ιστορική αναδρομή διαδικτύου

Κατά τις δεκαετίες του 1950 και 1960, ο ψυχρός Πόλεμος βρισκόταν στο αποκορύφωμα του και οι ΗΠΑ βρίσκονταν σε συνεχή στρατιωτικό και τεχνολογικό ανταγωνισμό με τη Σοβιετική Ένωση. Στα μέσα της δεκαετίας του 1950 ανακοινώθηκε η πρόθεση για να τεθεί σε τροχιά γύρω από τον πλανήτη μας ενός μικρού δορυφόρου. Η συγκεκριμένη κίνηση τροφοδότησε σε μεγάλο βαθμό την εστίαση των ΗΠΑ προς την ανάπτυξη της τεχνολογίας (Δουληγέρης, 2014).

Η πρώτη τους ενέργεια ήταν η ανάπτυξη του οργανισμού ARPA, με βασικότερο στόχο τον συντονισμό και την προώθηση της τεχνολογικής μελέτης μεταξύ των διαφοροποιημένων ερευνητικών ινστιτούτων και εκπαιδευτικών οργανισμών σε ολόκληρη την επικράτεια αυτού του κράτους. Βασικός τους στόχος ήταν η ανάπτυξη Η/Υ και του τομέα της πληροφορικής, τομείς οι οποίοι μόλις είχαν κάνει αισθητή την παρουσία τους και εμφάνιζαν ήδη τεράστια εξέλιξη, με αρκετές πειραματικά προγράμματα, λειτουργικά συστήματα καθώς επίσης και αρχιτεκτονικές πλατφόρμες (Αρσένης, 2010).

Στην αρχή, το ενδιαφέρον του ARPA εστίαζε σε τεχνολογικά ζητήματα στρατιωτικού ενδιαφέροντος, τα οποία θα διασφάλιζαν την εδαφική ακεραιότητα των ΗΠΑ. Σε μικρό χρονικό διάστημα, όμως, μετατράπηκε στο πιο σημαντικό ερευνητικό κέντρο στρατιωτικών ζητημάτων, διαθέτοντας έναν μεγάλο προϋπολογισμό και

προωθώντας τη συνεργασία με τα πιο αξιόλογα ερευνητικά εργαστήρια της χώρας. Με τον τρόπο αυτόν, η απαίτηση για συνεχόμενη επικοινωνία και άμεση συνεργασία με οργανισμούς οι οποίοι ήταν σε διαφορετικά σημεία, οδήγησε αναπόφευκτα στην εστίαση στον κλάδο των επικοινωνιών.

Στα πλαίσια του παραπάνω προγράμματος αναπτύχθηκε ένα δίκτυο το οποίο είχε την ευχέρεια να συνδέει 4 υπέρ-υπολογιστές. Ο ένας ήταν εγκατεστημένος στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, ο άλλος στις Σάντα Μπάρμπαρα, ο τρίτος στις Γιούτα και ο τελευταίος στο Στάφορντ. Το εν λόγω δίκτυο καλείται ARPANET και είχε αναπτυχθεί με στόχο να υποστηρίζει τη συνολική δράση αυτού του συστήματος. Δηλαδή στην περίπτωση στην οποία ένα μέρος του έβγαινε εκτός λειτουργίας, το υπόλοιπο είχε την ευχέρεια να δρα κανονικά δίχως να υφίστανται προβλήματα (Δουληγέρης και συν., 2013)

Η ταχύτητα του συγκεκριμένου δικτύου ανερχόταν στα 50kbps και με τον τρόπο αυτόν κατορθώθηκε η 1^η dial up σύνδεση διαμέσου τηλεφωνικών γραμμών. Έως τις αρχές της δεκαετίας του '70, οι συνδεδεμένοι σε αυτό το δίκτυο Η/Υ είχαν φτάσει τους 23. Εκείνη την περίοδο υλοποιήθηκε για 1^η φορά και το σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Αρσένης, 2011).

Μερικά χρόνια αργότερα από την ανάπτυξη του παραπάνω συστήματος είχαν συνδεθεί ακόμα 200 Η/Υ, αρκετοί εκ των οποίων ήταν εγκατεστημένοι στην Ευρώπη. Την περίοδο του '74 δόθηκε στο παραπάνω δίκτυο η ονομασία που έχει μέχρι και σήμερα, internet. Εκείνη την περίοδο ξεκίνησε να χάνει τη στρατιωτική του ιδιότητα, και μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80 οι συνδεδεμένοι Η/Υ στο εν λόγω δίκτυο ξεπερνούσαν τις 100 χιλιάδες (Αρσένης, 2010).

Η εξέλιξη αυτού του συστήματος ήταν ραγδαία, έχοντας σαν χαρακτηριστικότερο παράδειγμα πως από το '95 και μετέπειτα οι Η/Υ οι οποίοι συνδεόταν στο σύστημα αυτό διπλασιάζονταν μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα. Εάν θα έπρεπε να κατηγοριοποιήσουμε τις σημαντικότερες χρονιές για την εξέλιξη του συγκεκριμένου συστήματος αυτές θα ήταν οι εξής :

- 1958 – δημιουργία ARPA
- 1969 – δημιουργία ARPANET
- 1973 - δημιουργία του πρωτοκόλλου TCP/IP
- 1974 - πρώτη αναφορά στον όρο internet
- 1984 – υλοποίηση του 1^{ου} DNS
- 1989 – εμφάνιση των πρώτων ISPs
- 1991 – δημιουργία του παγκόσμιου ιστού
- 1996 – πλήρης καθιέρωση του όρου διαδίκτυο στην καθημερινή ζωή
(Φερεντίνος, 2012)

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

2.1 Χρήσεις διαδικτύου

Η διαδεδομένη χρήση των εφαρμογών του Διαδικτύου έχει οδηγήσει στην γέννηση της «Κοινωνίας της Πληροφορίας», η οποία χαρακτηρίζεται από την ανταλλαγή της πληροφορίας και νοείται ως ένα καινούριο είδος ανάπτυξης στην κοινωνική και οικονομική της μορφή και στηρίζεται στην τεχνολογία (Αβράμη, 2018· Δημητρακοπούλου, 2007). Άλλωστε όπως αναφέρει και ο κοινωνιολόγος Manuel Castells, το Διαδίκτυο είναι η τεχνολογική δομή για την οργάνωση και λειτουργία της εποχής της πληροφορίας, ενώ η έννοιά του τείνει να ταυτιστεί με αυτή της Κοινωνίας της Πληροφορίας (Αβράμη, 2018).

Η αθρόα και διαρκώς αυξανόμενη διάχυση πληροφοριών στο Διαδίκτυο φαίνεται από το ότι καθημερινά διακινούνται πλήθος δεδομένων με οποιαδήποτε μορφή μεταξύ των ανθρώπων ανεξάρτητα από τη γεωγραφική απόσταση που τους χωρίζει και με αυτόν τρόπο τους επιτρέπει να αποκτούν απρόσκοπτη πρόσβαση σε ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών. Αποτελεί έναν χώρο που θα μπορούσαμε να παρομοιάσουμε με μία τεράστια βιβλιοθήκη, από την οποία αντλούμε χρήσιμες πληροφορίες οποιαδήποτε χρονική στιγμή το επιθυμήσουμε. Από τεχνική άποψη, το δίκτυο δικτύων που το αποτελούν διακατέχεται από ελευθερία σύνδεσης από οποιονδήποτε, με την απλή προϋπόθεση ότι χρησιμοποιεί το κατάλληλο πρωτόκολλο επικοινωνίας (Ερευνητική ομάδα, 2012· Ιγγλεζάκης, 2012).

Οι δύο βασικές προσφορές του διαδικτύου είναι η άντληση πληροφοριών όπου έχουν εύκολη πρόσβαση όλοι και η επικοινωνία με τον κόσμο, καθώς αποτελεί ένα διαδραστικό μέσο. Αξιοσημείωτο βέβαια να αναφερθούμε πιο αναλυτικά σε κάποιες από τις εφαρμογές - υπηρεσίες του Διαδικτύου που θεωρούμε ως τις πιο

σημαντικές, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ο παγκόσμιος ιστός, η μεταφορά αρχείων, η εκπαίδευση από απόσταση, η τηλεϊατρική, το ηλεκτρονικό εμπόριο και η συνομιλία και οι ομάδες συζητήσεων, αλλά και οι ιστοχώροι κοινωνικής δικτύωσης, μέσω των οποίων έχει επηρεαστεί η καθημερινή ζωή του σχεδόν σε όλους τους τομείς της (Αβράμη, 2018).

Αρχικά υφίσταται το **ηλεκτρονικό ταχυδρομείο**, που αποτελεί μια υπηρεσία του συγκεκριμένου μέσου, η οποία επιτρέπει στους χρήστες να γράφουν, να στέλνουν, να λαμβάνουν και να αποθηκεύουν μηνύματα διαμέσου ηλεκτρονικών συστημάτων τηλεπικοινωνιών. Αποτελεί μια σύγχρονη μέθοδο επικοινωνίας που έχει σαν βασικότερο κριτήριο την απόκτηση διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (name@domain). Για τον εν λόγω στόχο υφίστανται αρκετοί πάροχοι, οι οποίοι προσφέρουν δωρεάν ένα ηλεκτρονικό γραμματοκιβώτιο για κάθε χρήστη (Παπαστεργίου, 2012).

Μια εξίσου σημαντική χρήση είναι ο **παγκόσμιος ιστός** (world wide web) που αποτελεί ένα σύνολο ιστότοπων, δηλαδή ένα σύστημα διασυνδεδεμένων αρχείων, που βρίσκονται δημοσιευμένα σε ιστότοπους. Με στόχο να καταφέρει κάποιος να τα χρησιμοποιήσει, χρήσιμη είναι η ύπαρξη καθορισμένων προγραμμάτων, που επιτρέπουν την επίσκεψη και την ελεύθερη περιήγηση (Παναγιωτόπουλος, 2007).

Εξίσου σημαντική χρησιμότητα έχει και η **μεταφορά αρχείων** καθώς επίσης και ο διαμοιρασμός τους διαμέσου αυτού του μέσου. Το σύστημα το οποίο χρησιμοποιείται καλείται FTP και συνίσταται στο συνδυασμό πρωτοκόλλων προκειμένου να καθίσταται εφικτή η μεταφορά αρχείων από έναν Η/Υ σε κάποιον άλλον. Τις περισσότερες φορές αυτό κατορθώνεται διαμέσου ιστοσελίδων. Με βασικότερο στόχο την αξιόπιστη μεταφορά τους χρειάζεται να τηρούν καθορισμένα κριτήρια, προκειμένου να καθίσταται εφικτή η ακέραια αποστολή και διανομή των συγκεκριμένων αρχείων (TechTeacher, 2017).

Τέλος, καθοριστικό ρόλο παίζει η **συνομιλία και οι χώροι συζητήσεων**. Μια από τις πιο καθοριστικές υπηρεσίες αυτού του μέσου είναι η συνομιλία, διαμέσου της οποίας οι χρήστες έχουν την ευχέρεια να επικοινωνήσουν παράλληλα και άμεσα με άλλους χρήστες. Με τη χρησιμοποίηση του σωστού προγράμματος,

είναι εφικτή η συμμετοχή σε ομάδες συνομιλίας. Εξίσου σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι χώροι συζητήσεων (chat rooms) όπου οι χρήστες συνομιλούν και επικοινωνούν άμεσα μεταξύ τους. Έτσι, διευκολύνεται η επικοινωνία ενώ παράλληλα διευρύνεται ο κοινωνικός τους κύκλος (Συνομιλίες μέσω διαδικτύου, 2018).

Η **εκπαίδευση από απόσταση** είναι μία μορφή ελεύθερης εκπαίδευσης στην οποία δεν απαιτείται ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευόμενοι να βρίσκονται στον ίδιο τόπο. Ο εκπαιδευτής επικοινωνεί με τους εκπαιδευόμενους με κάποιο μέσο αμφίδρομης επικοινωνίας σύγχρονης ή ασύγχρονης. Η εκπαίδευση αυτή ονομάζεται και τηλε-επιμόρφωση ή τηλε-εκπαίδευση. Υπάρχουν πολλές μορφές εκπαίδευσης από απόσταση. Κάποιες μορφές κάνουν προσομοίωση της διδασκαλίας που γίνεται μέσα στην τάξη με πλήρη επικοινωνία καθηγητών και μαθητών σε πραγματικό χρόνο, ενώ άλλες μορφές υποστηρίζουν την ανεξάρτητη μάθηση που κατευθύνεται από τον εκπαιδευόμενο. Η μορφή ανεξάρτητης μάθησης με ασύγχρονη επικοινωνία εφαρμόζεται στα περισσότερα συστήματα εκπαίδευσης από απόσταση. Ένας από τους στόχους της ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι να παρέχει δυνατότητα πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης σε άτομα που δεν μπορούν με άλλους τρόπους να συμμετέχουν σε αυτά, λόγω της γεωγραφικής θέσης που κατοικούν ή λόγω ειδικών προσωπικών προβλημάτων (TechTeacher, 2017).

Το **ηλεκτρονικό εμπόριο** αφορά κάθε είδος εμπορικής συναλλαγής μεταξύ προσώπων (φυσικών και μη) που πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα. Αναφέρεται σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων οι οποίες βρίσκονται σε απευθείας σύνδεση τόσο με προϊόντα όσο και με υπηρεσίες. Αφορά επίσης οποιαδήποτε μορφή εμπορικής συναλλαγής με τις οποίες τα εμπλεκόμενα μέρη αλληλεπιδρούν ηλεκτρονικά και όχι με φυσικές ανταλλαγές ή με απευθείας συνάντηση. Με άλλα λόγια είναι η διάθεση και αγοραπωλησία προϊόντων ηλεκτρονικά, η διεκπεραίωση εμπορικών λειτουργιών και συναλλαγών χωρίς τη χρήση χαρτιού, συνήθως μέσω δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Πρόκειται για την αγοραπωλησία αγαθών, πληροφοριών και υπηρεσιών μέσα από δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Συνδέεται με την αγορά και πώληση μέσω του διαδικτύου, ή τη διενέργεια οποιαδήποτε συναλλαγής σχετικά με τη μεταβίβαση της

κυριότητας ή δικαιωμάτων χρήσης αγαθών ή υπηρεσίες μέσω διαδικτύου. Ένας άλλος ορισμός είναι ο εξής: Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι η χρήση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ψηφιακής τεχνολογίας επεξεργασίας πληροφοριών στις επιχειρηματικές συναλλαγές με σκοπό την δημιουργία σχέσεων αξιών μεταξύ δύο ή περισσότερων οργανισμών, καθώς και μεταξύ των οργανισμών και μεμονωμένων προσώπων (Zorayda, 2003).

Τηλεϊατρική είναι η δυνατότητα που δίνεται σήμερα στις διάφορες νοσηλευτικές μονάδες να μπορούν να περιθάλψουν ασθενείς πέρα από τα όρια ενός κλειστού χώρου. Η τηλεϊατρική καθιστά εφικτή τη συνεργασία ιατρών που βρίσκονται σε διαφορετικά γεωγραφικά σημεία, μέσω των επικοινωνιών και των πληροφοριών. Η συνεργασία αυτή γίνεται πραγματικότητα δια της ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων όπως είναι τα έγγραφα, οι ιατρικοί φάκελοι, οι ακτινογραφίες, οι εικόνες υψηλής ευκρίνειας καθώς και δια της ηλεκτρονικής επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο μέσα από τη διαδικασία της τηλεδιάσκεψης. Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής ανταλλαγής κι επικοινωνίας λαμβάνουν χώρα μέσα στο διαδίκτυο ή σε κλειστά εξειδικευμένα δίκτυα, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις (Υγεία μέσα στο Διαδίκτυο, www.iatronet.gr).

2.2 Πως έχει επηρεάσει το διαδίκτυο τη ζωή μας

Το συγκεκριμένο μέσο έχει αλλάξει ριζικά την καθημερινότητα των ανθρώπων σε καθοριστικό επίπεδο και σίγουρα άλλαξε άρδην τον τρόπο με τον οποία αντιμετωπίζουμε τους Η/Υ. Η ραγδαία ανάπτυξη αυτού του μέσου μετέβαλε, παράλληλα, το επίπεδο που οι Η/Υ διεισδύουν στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων με τρόπους όχι πάντοτε ορατούς, μεταβάλλοντας σε τεράστιο βαθμό ολόκληρη την ζωή μας (Δουληγέρης, 2014).

Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, πως το συγκεκριμένο μέσο διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο σε τομείς όπως είναι για παράδειγμα η ψυχαγωγία (μέσα από ταινίες, παιχνίδια, διάφορα βίντεο και προγράμματα κλπ), ο κοινωνικός τομέας (έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στην επικοινωνία των ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο), τον επαγγελματικό τομέα (εφαρμογές αυτοματισμού γραφείο, αμεσότερη επικοινωνία

με καταναλωτές, προμηθευτές κλπ), την εκπαίδευση (υφίσταται πλέον η ηλεκτρονική μάθηση) κλπ.

Η εποχή στην οποία το εν λόγω μέσο απαιτούσε μια μυσταγωγία από τους οπαδούς του, έχει περάσει εδώ και αρκετά χρόνια. Στη σύγχρονη εποχή, το μέσο αυτής της μορφής ενσωματώνει τεράστιες ικανότητες επικοινωνίας αλλά και αλληλεπίδρασης, ενώ η χρηστικότητα του μοιάζει σε μεγάλο βαθμό με εκείνου του απλού τηλεφώνου είτε μιας απλής οικιακής συσκευής (Φραγκουλίδου, 2006).

Το συγκεκριμένο μέσο είναι παράλληλα μια ικανότητα διεθνούς προβολής ιδεών, μια δράση διάδοσης καθώς επίσης και διασποράς δεδομένων και ένα εργαλείο συνεργασίας και αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους ανθρώπους και τις μηχανές. Ταυτόχρονα, το μέσο αυτό είναι ένα πραγματικό υπόδειγμα επιτυχίας σε ό,τι έχει να κάνει με τη βιώσιμη επένδυση και δέσμευση στην έρευνα κυρίως σε ό,τι αφορά με την υποδομή της αναδυόμενης κοινωνίας της πληροφορίας (Δουληγέρης και συν., 2013).

Ήδη από τα πρώτα του χρόνια με στόχο την ανάπτυξή του, το μέσο αυτό συνδύαζε την προσπάθεια κυβερνητικών, βιομηχανικών, εμπορικών αλλά και ακαδημαϊκών φορέων, που συνεργαζόμενοι αξιοποίησαν μια αρχική λαμπρή ιδέα περί διακίνησης πακέτων δεδομένων μεταξύ Η/Υ, προκειμένου ετερόκλητοι Η/Υ να ανταλλάσουν δεδομένα και να γίνονται μέρη ενός ανοιχτού δικτύου, μιας μάλλον χαλαρής δομής, όπου διαφοροποιημένοι χρήστες έχουν την ευχέρεια να επικοινωνούν μεταξύ τους (Δουληγέρης, 2014).

Το συγκεκριμένο μέσο, σε συνδυασμό με την ολοένα εξελισσόμενη ψηφιακή τεχνολογία, έχει καταφέρει να αναπτύξει μια μεγάλη αγορά γνώσεων και δεδομένων. Παραδοσιακά είδη τέχνης όπως είναι για παράδειγμα ο κινηματογράφος και η μουσική, έχουν λάβει τη μορφή αρχείων δεδομένων λόγω αυτής της εξέλιξης. Διαμέσου της εν λόγω τεχνολογίας, τα αντικείμενα τα οποία εκ πρώτης όψεως είναι εντελώς διαφορετικά (όπως για παράδειγμα ο τομέας της ιατρικής κλπ), λαμβάνουν παρόμοιες μορφές. Εντοπίζεται, επομένως, μια συγκέντρωση της γνώσης και μια πολιτιστική κληρονομιά, η οποία έχει άρρηκτη σχέση με αυτό το εργαλείο (Montag, 2017).

Το μέσο αυτής της μορφής περιέχει ένα τεράστιο σύνολο οφελών. Πρώτα από όλα, είναι μια εύκολη και άμεση μέθοδος επικοινωνίας για όλους τους ανθρώπους και ως επί το πλείστον για τους νέους. Εξαιτίας του λιγοστού ελεύθερου χρόνου, οι νέοι επιλέγουν να καταφύγουν στο συγκεκριμένο μέσο με στόχο να επικοινωνήσουν με τους φίλους τους και με αυτόν τον τρόπο ξεδιπλώνουν τον εσωτερικό τους κόσμο, κάτι το οποίο δυσκολεύονται να κάνουν πρόσωπο με πρόσωπο (Ziebro and Faris, 2017).

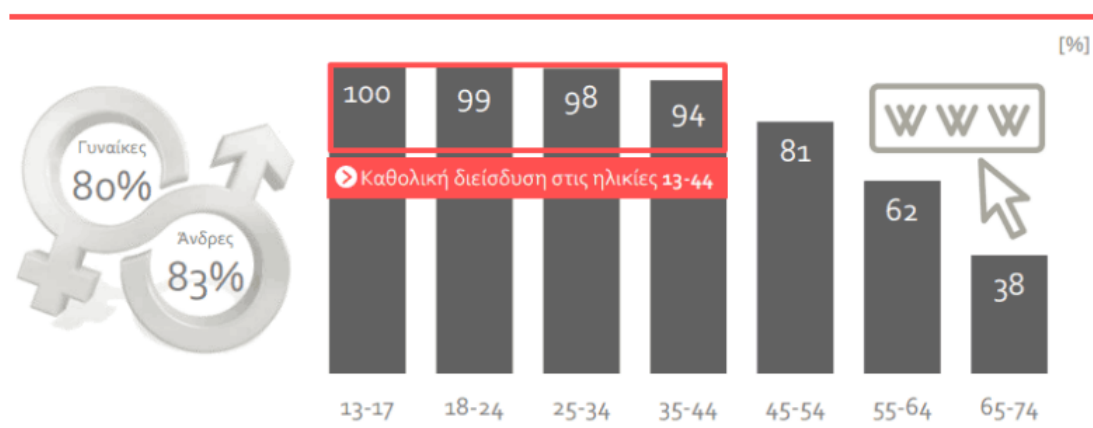
Η χρησιμοποίηση του εν λόγω μέσου από τους νέους, ολοένα και περισσότερο εμφανίζει καθοριστική ανοδική τάση, καθώς είναι εύκολη, οικονομική και εξαιρετικά ελκυστική. Το μέσο αυτό είναι εφικτό να αποτελεί μια αστείρευτη πηγή γνώσεων και ένα ισχυρό και εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο, είναι δυνατόν, όμως, να αποδειχτεί και εξαιρετικά επικίνδυνο για όλες τις ηλικιακές ομάδες και καρά κύριο λόγο για τους νέους (McCloud, 2017).

Η χρησιμοποίηση αυτού του μέσου εγείρει αρκετές και διαφορετικές απόψεις. Η επιρροή του στις κοινωνικές επαφές και σχέσεις των νέων είναι εξαιρετικά καθοριστική και ζωτικής σημασίας. Σίγουρα, αναπτύσσονται αρκετά ζητήματα και αρκετοί κίνδυνοι. Ο νέος έχει την ευχέρεια να εμφανίσει εθισμό προς το μέσο αυτό και να απομονωθεί, περνώντας ευχάριστο για αυτόν χρόνο μονάχα μπροστά από τον Η/Υ του. Η επίπτωση του εθισμού αυτής της μορφής είναι η ανάπτυξη ενός εικονικού κόσμου διαμέσου του συγκεκριμένου εργαλείου καθώς επίσης και η σταδιακή αποκοπή από τις κοινωνικές σχέσεις (Δουληγέρης και συν., 2013).

2.3 Χρήση διαδικτύου στην Ελλάδα

Τα τελευταία 10 χρόνια και συγκεκριμένα την περίοδο 2009 μέχρι και την περίοδο του 2018, υφίσταται σημαντική ανοδική τάση της τάξης του 100,8% σε ό,τι έχει να κάνει με την πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι. Πιο συγκεκριμένα, στο ποσοστό των νοικοκυριών της Ελλάδος που έχουν πρόσβαση στο συγκεκριμένο μέσο από το σπίτι τους υφίσταται ανοδική τάση σχεδόν 8%, κατά την περίοδο του 2018 συγκριτικά με την περίοδο του 2017.

Πιο πολλοί από 7 στους 10 (ποσοστό μεγαλύτερο από το 72%) που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 16 έως και 74 χρόνων ζωής χρησιμοποίησαν αυτό το μέσο κατά το 1^ο τρίμηνο του 2018 (ανοδική τάση κατά 3,3% από την ίδια περίοδο της προηγούμενης χρονιάς). Βάσει μελετών, η χρησιμοποίηση του συγκεκριμένου μέσου σε τακτική βάση, δηλαδή περισσότερο από 1 φορά σε εβδομαδιαία βάση, υλοποιείται σε ποσοστό 96,6% κατά την περίοδο του 2018, ενώ για την ίδια περίοδο η χρήση 2 φορές και πάνω ανέρχεται στο 90,5% (ΕΛΣΤΑΤ, 2018).

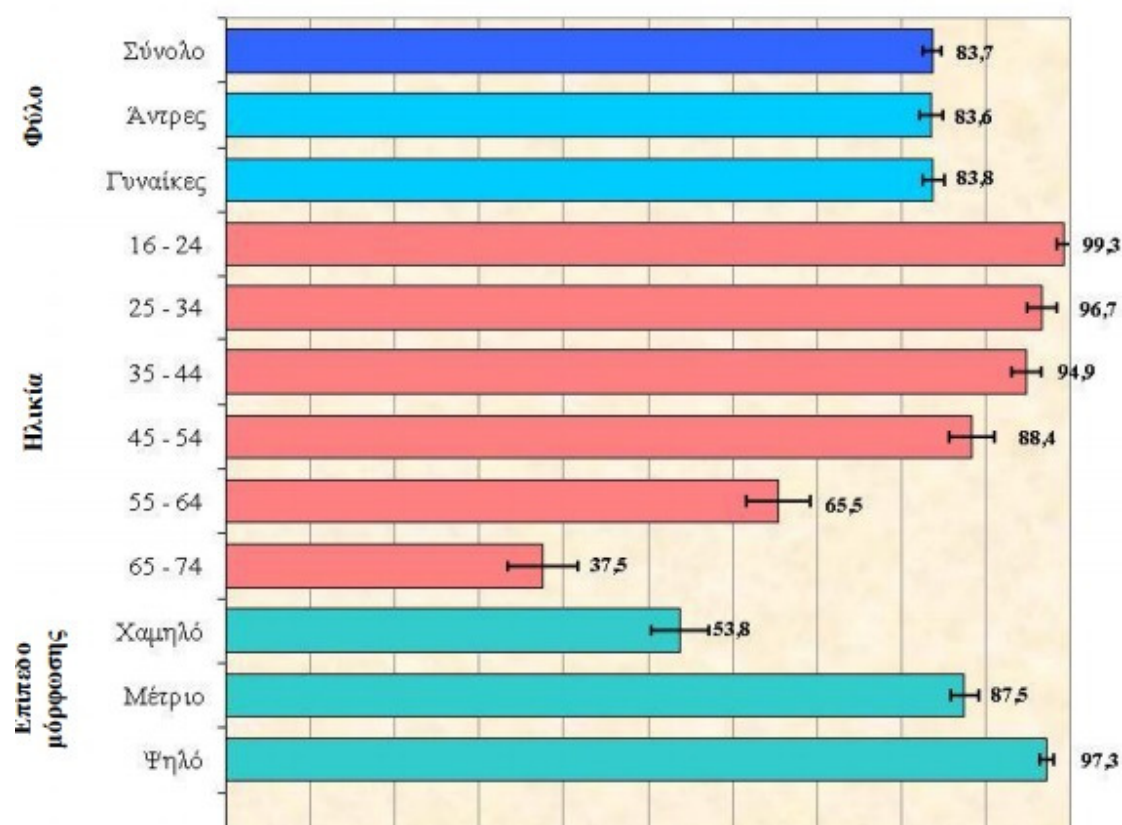

Εικόνα 2.1 : Στατιστικά δεδομένα της χρήσης του διαδικτύου στην Ελλάδα ανά ηλικιακή ομάδα (Business Mentor, 2018)

Σε ό,τι έχει να κάνει με τους κυριότερους λόγους χρησιμοποίησης του συγκεκριμένου μέσου, είναι σημαντικό να τονιστεί πως κατά την περίοδο του 2018 εντοπίστηκε πως σημαντικότερος λόγος είναι η αναζήτηση πληροφοριών και υπηρεσιών για αγαθά και υπηρεσίες σε ποσοστό μεγαλύτερο του 89%. Έπονται η επικοινωνία (75,3%), η κοινωνική δικτύωση (73,4%), η μουσική (72%), η αναζήτηση δεδομένων για υγεία, διατροφή κλπ (65,2%), η υλοποίηση κλήσεων μέσω διαδικτύου (61,1%), η παρακολούθηση βίντεο (59,3%), η υλοποίηση τραπεζικών συναλλαγών (37,8%), τα παιχνίδια (31,2%) κλπ.

Σε ό,τι έχει να κάνει με την προστασία αυτών των χρηστών, η ίδια έρευνα έδειξε πως σχεδόν το 88% για την περίοδο 2017-2018 έκανε χρήση κάποια δράσης ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, σχεδόν το 80% την ίδια περίοδο έκανε χρήση έξυπνου

κινητού τηλεφώνου για προσωπική χρήση, σχεδόν το 59% έχει εγκαταστήσει στο κινητό του κάποιο λογισμικό ασφαλείας, το 5,3% ανέφεραν πως έχασαν δεδομένα από το κινητό τους εξαιτίας ιών είτε προγραμμάτων εχθρικής μορφής και τέλος ποσοστό της τάξης του 43,5% έχουν επιλέξει περιορισμένη είτε καμία πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα στο κινητό τους τηλέφωνο (ΕΛΣΤΑΤ, 2018).

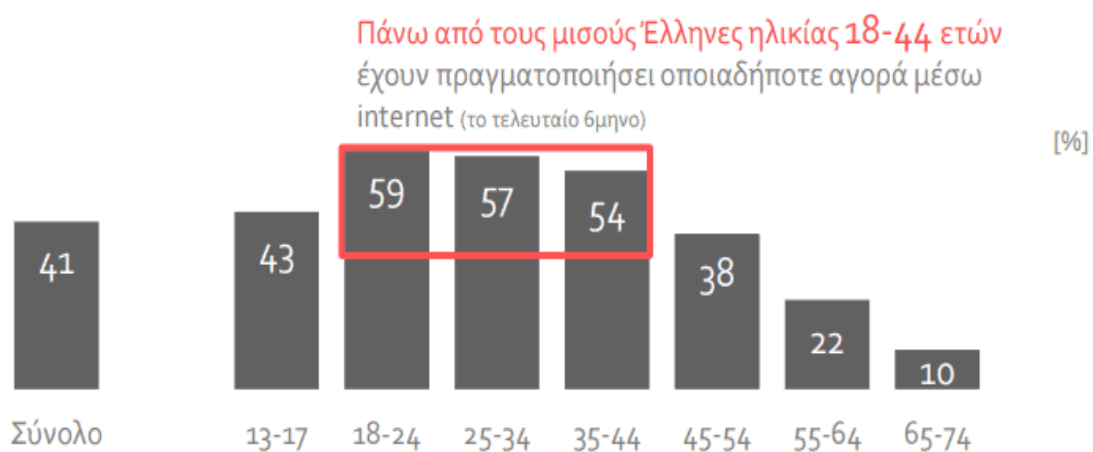
Εικόνα 2.2 : Διαδίκτυο και συχνοί χρήστες (Πολυκάρπου, 2018)

Σε ό,τι έχει να κάνει με τη χρησιμοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη χώρα μας, το 50% των Ελλήνων τα χρησιμοποιεί σε καθημερινή βάση, ενώ το 23% των χρηστών, αφιερώνουν περισσότερο από 1 ώρα σε καθημερινή βάση σε αυτά. Όπως είναι αναμενόμενο, τα εν λόγω μέσα είναι εξαιρετικά διαδεδομένα στους νέους που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 18 έως και 24 χρόνων ζωής, με ποσοστό 84% να τα χρησιμοποιεί σε καθημερινή βάση.

Μεγάλο ενδιαφέρον εμφανίζουν τα στατιστικά δεδομένα μελετών που έχουν άμεση σχέση με τις πιο μικρές ηλικιακές ομάδες. Κατά τις περιόδους 2016 και 2017 εντοπίστηκε σημαντική ανοδική τάση της χρησιμοποίησης του συγκεκριμένου μέσου στα παιδιά 5 έως 12 χρόνων ζωής. Καθοριστικά πιο υψηλή διείσδυση εντοπίστηκε στην περιοχή της Θεσσαλονίκης με ποσοστό 82%. Στο σύνολο τους, το 76% των παιδιών αυτής της ηλικιακής ομάδας στη χώρα μας κάνει χρήση αυτού του μέσου, με βασικότερες συσκευές τα tablets καθώς επίσης και τα smartphones (Business Mentor, 2018).

Εικόνα 2.3 : Χρήση διαδικτύου στην Ελλάδα (Απλωταριά, 2018)

Εικόνα 2.4 : Στατιστικά δεδομένα των ηλεκτρονικών αγορών που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα την περίοδο του 2017 (Business Mentor, 2018)

2.4 Η σχέση των νέων με τις νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο

Οι σημερινές γενιές από τα πρώτα κιόλας έτη της ζωής τους, έρχονται σε άμεση επαφή με την τεχνολογία. Είτε με τηλεόραση, είτε με smartphones, είτε με παιχνιδιομηχανές, με mp3 players καθώς επίσης και με άλλες εξίσου διαδεδομένες τεχνολογικές συσκευές. Επομένως, η ζωή των νέων ανθρώπων έχει άμεση σχέση με το κομμάτι της τεχνολογίας, καθώς γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν με αυτή και τη θεωρούν σαν ένα καθοριστικό κομμάτι της καθημερινής ζωής τους. Αυτός είναι και ο βασικότερος λόγος που οι νέοι διαθέτουν πολύ ανεπτυγμένες δεξιότητες σε ό,τι έχει να κάνει με τη χρησιμοποίηση αυτών των τεχνολογιών, όπως και του διαδικτύου (Aoyama et al., 2011).

Το παραπάνω γεγονός διακρίνεται και από αρκετές έρευνες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια βάσει με τις οποίες ένα μεγάλο ποσοστό των εφήβων (75% των εφήβων και σχεδόν το 60% των 12χρονων) διαθέτουν κινητό τηλέφωνο. Περίπου το 90% των νέων οι οποίοι έχουν την κατοχή τους κινητά στέλνουν και λαμβάνουν μηνύματα σε καθημερινή βάση. Έρευνες, παρόλα αυτά, αναφέρουν πως λόγω του ότι η τεχνολογία αναπτύσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, το ψηφιακό χάσμα υφίσταται πάντοτε για όλες τις γενιές και δεν συρρικνώνεται ποτέ, αντιθέτως αναπτύσσεται συνεχώς, δεδομένου πως η τεχνολογία αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς (Ziebro and Faris, 2017).

Δυστυχώς, όμως, η εκάστοτε τεχνολογική εξέλιξη, προκειμένου να καταστεί ωφέλιμη στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθεί σωστά και πάνω από όλα με μέτρο. Δεδομένα που δεν τηρούνται από τους νέους, που στο μεγαλύτερο ποσοστό τους δεν χρησιμοποιούν αυτό το μέσο, αλλά κάνουν κατάχρησή του, επιλέγουν λάθος πρακτικές, επηρεασμένοι σε μεγάλο βαθμό από τα ψηφιακά μέσα και ως επί το πλείστον από το διαδίκτυο, το οποίο ειδικά τα πρώτα χρόνια χρήσης του είχε οδηγήσει αρκετούς νέους μέχρι και την αυτοκτονία (McCloud, 2017).

Γενικότερα, αυτό το οποίο είναι σημαντικό να κατανοήσουμε είναι πως η ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει κάποιος και η τεχνολογία είναι όροι που έχουν άμεση σχέση μεταξύ τους. οι καινούριες γενιές αναπτύσσοντας σε μια εποχή τεχνολογικά ανεπτυγμένη, είναι λογικό να έχουν γνώσεις διαχείρισης αυτών των τεχνολογιών. Έρευνες έχουν δείξει πως οι πιο δυναμικοί χρήστες του συγκεκριμένου μέσου είναι οι άνδρες και ως επί το πλείστον οι νέοι άνδρες που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 16 έως και 24 χρόνων ζωής. Η ηλικιακή ομάδα παραμένει καθοριστικός προσδιοριστικός παράγοντας της χρησιμοποίησης του συγκεκριμένου μέσου (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Βάσει ερευνών, το διαδίκτυο παρέχει στους νέους μια σημαντική διέξοδο από την πιεστική και στρεσογόνα καθημερινότητά τους και μια ευκαιρία να κοινωνικοποιηθούν δίχως να κινδυνεύουν από την απόρριψη, αφού έχουν την ευχέρεια να εμφανίσουν οποιαδήποτε εικόνα του εαυτού τους θέλουν. Οι βασικότερες ενασχολήσεις διακρίνεται να είναι τα διαδικτυακά παιχνίδια, οι ιστοσελίδες ανταλλαγής απόψεων (όπως είναι για παράδειγμα τα ιστολόγια και τα φόρουμ) καθώς επίσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στη συνέχεια αναφέρονται οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους οι νέοι διαλέγουν παρόμοιας μορφής διεξόδους και οι κίνδυνοι που υφίστανται (Δουληγέρης, 2014).

Τα δικτυακά παιχνίδια προσφέρουν την ευχέρεια στους παίχτες να αναπτύξουν το χαρακτήρα τους όπως θέλουν και να ζουν σε μια ειδυλλιακή πραγματικότητα στην οποία είναι ήρωες και εκτελούν ηρωικές αποστολές. Ακόμα, κοινωνικοποιούνται με το να έχουν ενεργό ρόλο σε ομαδικές αποστολές και με τον τρόπο αυτόν αποκτούν διαδικτυακούς φίλους με παρόμοια ενδιαφέροντα. Μερικοί νέοι διακρίνεται να προτιμούν τη συγκεκριμένη πραγματικότητα από την αληθινή και ξοδεύουν αρκετό χρόνο στο διαδίκτυο, παίζοντας και σερφάροντας, με κυριότερη επίπτωση τις περισσότερες φορές να αμελούν τις σχολικές τους υποχρεώσεις αλλά και την πραγματική τους ζωή (Σφακιανάκης και συν., 2012).

Σε ό,τι έχει να κάνει με τις ιστοσελίδες ανταλλαγής απόψεων που αναφέρθηκαν παραπάνω, είναι σημαντικό να επισημανθεί πως οι νέοι βρίσκουν μια μέθοδο να διαμοιραστούν τις ανησυχίες τους και τους προβληματισμούς τους δίχως φόβο κριτικής και υποτίμησης. Το γεγονός πως οι εν λόγω ιστοσελίδες δεν

παρακολουθούνται είναι εφικτό να είναι εξαιρετικά επικίνδυνο, αφού υφίσταται η περίπτωση τα ζητήματα τα οποία συζητιούνται να είναι εξαιρετικά επικίνδυνα, όπως δηλαδή και οι άνθρωποι που δίνουν παρόμοιες συμβουλές (Siomos et al., 2008).

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είτε όπως καλούνται στη διεθνή βιβλιογραφία social media, προσφέρουν την ευχέρεια δικτυακής επικοινωνίας με φίλους, γνωστούς καθώς επίσης και τη δυνατότητα καινούριων γνωριμιών. Μέσα στα συγκεκριμένα δίκτυα, οι χρήστες προβάλλουν προσωπικά δεδομένα όπως είναι για παράδειγμα φωτογραφίες κλπ (Ziebro and Faris, 2017).

Η περιήγηση στο συγκεκριμένο μέσο, η συμμετοχή σε διαδικτυακά παιχνίδια καθώς επίσης και ο ενεργός ρόλος σε κοινότητες αυτής της μορφής διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των εφήβων βάσει αρκετών μελετών. Σε αυτές τις μελέτες διαψεύδονται αρκετές από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις αρκετών γονέων και εκπαιδευτικών, πως οι εν λόγω ασχολίες είναι χάσιμο χρόνου (Σφακιανάκης και συν., 2012).

Μέσω του Η/Υ και του διαδικτύου οι νέοι αναπτύσσουν δεξιότητες στους Η/Υ, που είναι εξαιρετικά καθοριστικές στη σημερινή εποχή. Μαθαίνουν μεταξύ άλλων πώς να επικοινωνούν μέσα από το εργαλείο, να αναπτύσσουν ιστότοπους, να κάνουν ηλεκτρονικές συναλλαγές κλπ. όλα αυτά σε παλαιότερες εποχές λογίζονταν σαν ειδικές γνώσεις, ενώ στη σημερινή εποχή για τους μελλοντικούς εργαζόμενους και καταναλωτές είναι πλέον δεδομένα (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Αρκετές μελέτες έχουν δείξει πως ο κυριότερος λόγος της χρήσης του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τους νέους είναι η επικοινωνία, η κοινωνικοποίηση, η πληροφόρηση και η χαλάρωση. Μέσα από τη χρησιμοποίηση αυτών των μέσων, οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να εξελίσσουν την δημιουργικότητά τους. Για παράδειγμα, μέσα από τις κοινότητες επικοινωνίας, οι νέοι λάτρεις των ιαπωνικών animations, ανταλλάσσουν απόψεις, μαθαίνουν καινούρια πράγματα για την ιαπωνική γλώσσα και σταδιακά αποκτούν γνώσεις που έχουν άμεση σχέση με τη δημιουργία animation, εξαιτίας της περιέργειάς τους (Δουληγέρης και συν., 2013).

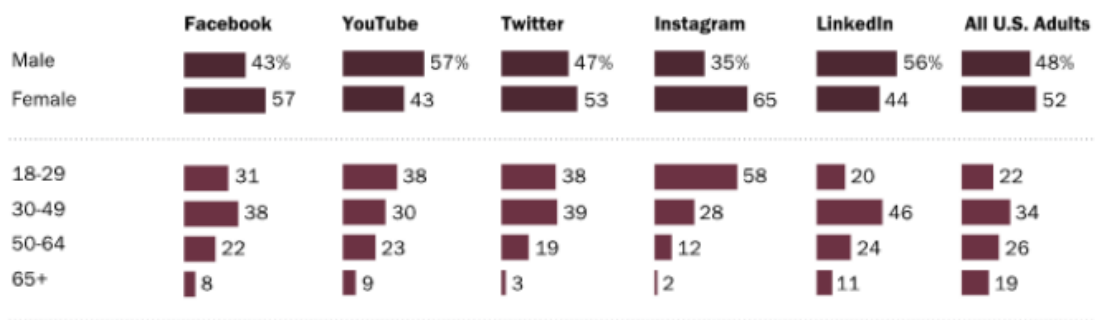
Γενικότερα, στη σημερινή εποχή, η μαθησιακή αλλά και η εκπαιδευτική δράση πλέον έχουν αποκτήσει συλλογικό χαρακτήρα και είναι καθοριστικό να το

λάβουμε αυτό σοβαρά υπόψη καθώς πλέον διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο (Αρσένης, 2011).

Η πρόσβαση ολοένα και πιο πολλών χρηστών στο διαδίκτυο και η ραγδαία ανάπτυξη του ηλεκτρονικού περιεχομένου με τη χρήση βίντεο, όπως έγινε δηλαδή με την περίπτωση του Youtube, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην κυριαρχία του διαδικτύου και κυρίως στις νεανικές ηλικιακές ομάδες. Έρευνες αναφέρουν πως σχεδόν το 35% των ανθρώπων οι οποίοι απέκτησαν πρόσβαση στο συγκεκριμένο μέσο, πλέον παρακολουθούν λιγότερη τηλεόραση (Fisoun et al., 2012).

Άλλες έρευνες αναφέρουν πως οι νέοι χρήστες επιλέγουν να δουν τηλεοπτικά κανάλια μέσω διαδικτύου, να ανταλλάσσουν μηνύματα, να αναπτύξουν προσωπικά ιστολόγια, να σερφάρουν σε ιστότοπους και μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρά να βλέπουν τηλεόραση (Φραγκουλίδου, 2006). Κάτι αντίστοιχο με τη χώρα μας, όμως, συμβαίνει και σε άλλα κράτη όπως είναι για παράδειγμα η Ολλανδία σε ποσοστό 58%, η Σουηδία (45%), καθώς επίσης και η Ιαπωνία (44%), ενώ χώρες όπως είναι για παράδειγμα η Κίνα παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά χρηστών, που αξιοποιούν το συγκεκριμένο μέσο με στόχο να δουν μουσικές και τηλεοπτικές εκπομπές (76% και 70% αντίστοιχα) (McCloud, 2017).

Μια εξίσου σημαντική επίδραση που έχει το συγκεκριμένο μέσο στους νέους στη σημερινή εποχή είναι το γεγονός πως τους κάνει ενεργητικούς στη δράση συλλογής και διανομής ειδήσεων. Η ευχέρεια σχολιασμού στις ηλεκτρονικές εκδόσεις των εφημερίδων αυξάνει σε σημαντικό βαθμό των ενεργό ρόλο των χρηστών στην τελική διαμόρφωση της είδησης. Έρευνες αναφέρουν πως οι άνθρωποι που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 18 μέχρι 30 χρονών, υιοθετούν ολοένα και πιο συχνά τη χρησιμοποίηση του εν λόγω μέσου με στόχο την ενημέρωσή τους μέσα από ενημερωτικές ιστοσελίδες, ηλεκτρονικές εκδόσεις εφημερίδων είτε περιοδικών, ιστολογίων, φόρουμ είτε φυσικά μέσω των social media (Aoyama et al., 2011).

Εικόνα 2.5 : Δημογραφικό προφίλ των χρηστών των social media (Pew Research Center, 2016)

Γενικότερα, οι ευεργετικές και οι αρνητικές συνέπειες και επιρροές του συγκεκριμένου μέσου στους νέους, συνεχίζουν να αποτελούν αντικείμενο μελέτης αντικρουόμενων επιστημονικών ερευνών. Ολλανδοί ψυχολόγοι αναφέρουν ότι στη σημερινή εποχή το μέσο αυτής της μορφής χρησιμεύει σωστά, σαν ένα χρήσιμο κοινωνικής δικτύωσης. Παρά το γεγονός αυτό, όμως, γιατροί από την Ταιβάν αναφέρουν πως οι εθισμένοι από αυτό το μέσο είναι εφικτό να αναπτύξουν επιθετικές συμπεριφορές (Siomos et al., 2008).

Στη σύγχρονη εποχή υφίστανται ερευνητές, οι οποίοι αναφέρουν την αντίθετη πλευρά τις απομόνωσης μέσω της κοινωνική δικτύωσης και του διαδικτύου. Για παράδειγμα έρευνες αναφέρουν πως στη σημερινή εποχή δεν υπάρχει κίνδυνος κοινωνικής απομόνωσης με τη χρήση αυτού του μέσου, αφού οι νέοι πλέον έχουν καταφέρει να μετατρέψουν το διαδίκτυο σε ένα χρήσιμο μέσο κοινωνικής δικτύωσης, το οποίο δεν ανταγωνίζεται τις πραγματικές σχέσεις, αλλά αντίθετα τις ενισχύει διαμέσου της ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Για παράδειγμα φέρνει πιο κοντά ανθρώπους που δεν μπορούν να βρεθούν λόγω απόστασης. Η παραπάνω εξέλιξη κάνει τους νέους να αισθάνονται καλύτερα, να είναι πιο ανοιχτοί και ειλικρινείς για τους εαυτούς τους και να συζητούν πιο εύκολα για τα προσωπικά τους ζητήματα (ανησυχίες κλπ) (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Τα παιδιά αλλά και οι έφηβοι είναι οι πιο διαδεδομένοι χρήστες του συγκεκριμένου μέσου και το χρησιμοποιούν με αρκετές και διαφορετικές μεθόδους,

όπως είναι για παράδειγμα τα παιχνίδια, η μουσική, οι ταινίες, τα βίντεο, η άμεση ενημέρωση για όλα τα ζητήματα τα οποία τους ενδιαφέρουν, η επικοινωνία με φίλους, η προβολή του εαυτού τους μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, η άντληση πληροφοριών που έχουν άμεση σχέση με την εκπαίδευσή τους κλπ (Σφακιανάκης και συν., 2012).

2.5 Κίνδυνοι και μειονεκτήματα

Είναι σαφές ότι το συγκεκριμένο μέσο έχει γίνει ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι της καθημερινής ζωής των νέων ανθρώπων με κυριότερη συνέπεια να επιφέρει καθοριστικές επιρροές και επιδράσεις σε εκείνους όχι μονάχα ευεργετικά αλλά και αρνητικά. Είναι εφικτό να οδηγήσει στον εθισμό αλλά και στην εξάρτηση, στην περίπτωση στην οποία η ενασχόληση με αυτό γίνεται χωρίς κανένα απολύτως μέτρο (Siomos et al., 2008).

Οι πιο πιθανοί κίνδυνοι αφορούν το γεγονός πως οι ίδιοι οι νέοι είναι εφικτό να ξοδεύουν πολύ χρόνο, αμελώντας τις περισσότερες φορές την πραγματική και ουσιαστική επικοινωνία και κοινωνικοποίηση είτε στο γεγονός πως μερικοί επιτήδευοι είναι δυνατόν να πλησιάσουν τους χρήστες και να ενεργήσουν με στόχο να εκμεταλλευτούν ιδιαίτερες καταστάσεις. Αρκετές έρευνες τα προηγούμενα χρόνια έχουν δείξει πως υφίσταται θετική σχέση ανάμεσα στη χρησιμοποίηση του εν λόγω μέσου και της παραβατικότητας αλλά και την ανάπτυξη δυσλειτουργικών σχέσεων ανάμεσα σε άλλους ανθρώπους παρόμοιας ηλικιακής ομάδας (Aoyama et al., 2011).

Έχει μετατρέψει τον ελεύθερο χρόνο σε χρόνο μπροστά από μια οθόνη του Η/Υ, απομακρύνοντας με αυτόν τον τρόπο τους νέους από άλλες δημιουργικές ασχολίες. Είναι δυνατόν να επιφέρει αποξένωση μέσα στην ίδια την οικογένεια, από τη στιγμή που τα παιδιά απομονώνονται με τον Η/Υ. Έχει μεταβάλει ριζικά τις σχέσεις σε ιδεατές, αφαιρώντας την αμεσότητα της άμεσης επαφής (Fisoun et al., 2012).

Είναι δυνατόν να οδηγήσει σε υπέρ-πληροφόρηση και χρησιμοποίηση αναξιόπιστων πηγών πληροφοριών και παράλληλα είναι εφικτό να εκθέσει αρκετούς

νέους σε ένα τεράστιο σύνολο κινδύνων οι οποίοι υφίστανται από τη διεθνοποίηση της επικοινωνίας, την κακόβουλη χρησιμοποίηση του εν λόγω μέσου από τρίτους καθώς επίσης και την προσπάθεια εκμετάλλευσης της παιδικής αθωότητας (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Για παράδειγμα, είναι εφικτό να έχει γεμίσει τον ελεύθερο τους χρόνο με πολλές διαδικτυακές δράσεις όπως είναι για παράδειγμα τα παιχνίδια και η μουσική, αλλά από την άλλη είναι εφικτό να επιφέρει αποξένωση από το κοινωνικό αλλά και το φυσικό περιβάλλον τους και από τις πραγματικές χαρές της καθημερινότητάς τους. Τους παρέχει την ευχέρεια να κάνουν νέες γνωριμίες αλλά και τη δυνατότητα ενημέρωσης και γνώσεις σε αρκετά και διαφορετικά ζητήματα, παίζοντας καθοριστικό ρόλο με αυτόν τον τρόπο στην εκπαίδευσή τους αλλά παράλληλα μπορεί να επιφέρει και τεράστια παραπληροφόρηση (Φραγκουλίδου, 2006).

Στη σημερινή εποχή, η χρησιμοποίηση του διαδικτύου συνδυάζει τις ιδιότητες του τηλεφώνου, της τηλεόρασης, της εφημερίδας, του ραδιοφώνου καθώς επίσης και της επιστολογραφίας ενώ μεταβάλλεται ριζικά και αναπτύσσεται με ραγδαίους ρυθμούς. Παρά το γεγονός αυτό, η χρησιμοποίησή του κρύβει αρκετούς και διαφορετικούς κινδύνους κυρίως για τους νέους ανθρώπους. Αρκετές φορές ακούμε πως το συγκεκριμένο μέσο είναι εξαιρετικά επικίνδυνο και πως οι γονείς είναι ζωτικής σημασίας να προστατεύουν τα παιδιά τους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι καθοριστικότερες επιρροές αυτού του μέσου στους νέους (Siomos et al., 2008).

Αρχικά, υφίσταται **κοινωνική απομάκρυνση- απομόνωση**. Οι περισσότεροι ψυχίατροι αναφέρουν πως ο εθισμένος χρήστης στο συγκεκριμένο μέσο παρουσιάζει κατά κύριο λόγο συμπτώματα απόσυρσης από την υπόλοιπη ζωή του και συρρίκνωση της πραγματικότητας του και απώλεια του ελέγχου των μη θετικών συνεπειών. Η απεριόριστη και μη ελεγχόμενη χρησιμοποίηση των καινούριων ηλεκτρονικών τεχνολογιών από τους νέους δεν είναι εφικτό να έχει μόνο καλά αποτελέσματα για τη μετέπειτα δράση τους στην οικογένεια, τον κοινωνικό περίγυρό τους, το σχολείο καθώς επίσης και μετέπειτα στο περιβάλλον εργασίας τους. Η υπερβολική χρησιμοποίηση του εν λόγω μέσου επιφέρει αρνητικές επιρροές και επιδράσεις σε όλα τα απαραίτητα στοιχεία μιας συναισθηματικής επάρκειας (Σφακιανάκης και συν., 2012).

Μια εξίσου σημαντική επιρροή αφορά την **απογοήτευση από την ζωή**. Απογοητευμένος από τη ζωή πριν αρχίσει να τη βιώνει, μοναχικός και προσκολλημένος σε ηλεκτρονικά παιχνίδια βίας παρουσιάζεται σχεδόν το 50% των νέων που εμφανίζουν συμπτώματα εθισμού στο διαδίκτυο στις ΗΠΑ. Εξίσου σημαντική επίδραση, όμως, είναι και ο εξαιρετικά **περιορισμένος ελεύθερος χρόνος**. Τα τελευταία έτη επικρατεί η απουσία διαλόγου και διαπροσωπικής επικοινωνίας. Αυτός είναι κάτι που δίνει ώθηση να διαμορφώνονται στους νέους στην αναζήτηση μιας εικονικής πραγματικότητας σαν υποκατάστατο της δικής τους καθημερινότητας (Aoyama et al., 2011).

Μια ακόμα επιρροή είναι η **χαμηλή απόδοση στα μαθήματα και τις σπουδές**. Οι πιο πολλοί νέοι που τείνουν να εθιστούν είτε είναι ήδη εθισμένοι, εμφανίζουν χαμηλή απόδοση στις σπουδές τους σε ποσοστό 90% και αυτό είναι προφανώς αναμενόμενο καθώς δεν έχουν διάθεση και χρόνο για αυτό, με κυριότερη συνέπεια να αντιμετωπίζουν αρκετά ζητήματα με την ολοκλήρωση των σπουδών τους (Fisoun et al., 2012).

Τέλος, μια εξίσου σημαντική επιρροή έχει να κάνει με τον παράγοντα της **εγκληματικότητας**. Η συχνή χρησιμοποίηση αυτού του μέσου πολλές φορές οδηγεί σε εγκληματική συμπεριφορά του ανθρώπου και ως επί το πλείστον των νέων. Ακόμα, διαμέσου αυτού του μέσου αρκετοί βρίσκουν την ευκαιρία να διαπράξουν κάποια εγκλήματα αρκετά εύκολα. Η συγκεκριμένη κατάσταση στη σημερινή εποχή έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις κυρίως τα τελευταία έτη και καλείται ηλεκτρονικό έγκλημα (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Τα κυριότερα είδη αυτής της μορφής του εγκλήματος είναι οι κακόβουλες εισβολές σε δίκτυα, οι επιθέσεις άρνησης εξυπηρέτησης, το κακόβουλο λογισμικό, η ανεπιθύμητη αλληλογραφία, οι επιθέσεις σε δικτυακούς ιστότοπους, το ηλεκτρονικό ψάρεμα (είτε όπως καλείται στη διεθνή βιβλιογραφία το phishing), η πειρατεία λογισμικού, οι απάτες στο διαδίκτυο, η κλοπή ταυτότητας, το ξέπλυμα χρήματος, η διακίνηση παράνομου περιεχομένου (όπως είναι για παράδειγμα παιδικό πορνογραφικό υλικό κλπ), η διαδικτυακή τρομοκρατία καθώς επίσης και οι επιθέσεις παρενόχλησης (cyberbullying που τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει σημαντική

ανοδική τάση εξαιτίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της ραγδαίας ανάπτυξής τους) (Montag, 2017).

Όλα τα παραπάνω είναι εφικτό να προκαλέσουν αρκετά και διαφορετικά σωματικά συμπτώματα στους ανθρώπους αυτής της ηλικιακής ομάδας, όπως είναι για παράδειγμα διατροφικές διαταραχές, διαταραχές του ύπνου, σημαντικές αλλαγές στη συνήθεια ύπνου, νοσήματα σε οστά και μύες, ελαττωμένη αθλητική δράση, ξηρά μάτια και μυωπία, ημικρανίες, παχυσαρκία εξαιτίας της καθιστικής ζωής καθώς επίσης και παραμέληση προσωπικής υγιεινής (McCloud, 2017).

Σε ό,τι έχει να κάνει με τη διαδικτυακή εξάρτηση, είναι σημαντικό να τονιστεί πως οι πιο πολλές περιπτώσεις σε ό,τι αφορά τις επικίνδυνες επιπτώσεις της εξάρτησης αυτής της μορφής παρουσιάζονται στην Ν. Κορέα και στην Κίνα, όπου η ραγδαία ανάπτυξη του διαδικτύου έχει αναπτύξει σημαντικά ζητήματα. Στη Ν. Κορέα τα προηγούμενα χρόνια έχουν αναφερθεί 10 θάνατοι εφήβων από καρδιοαναπνευστικά αίτια σε ίντερνετ καφέ ενώ το 2,1% των παιδιών που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 6 μέχρι και 19 ετών χαρακτηρίζονται πως ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις για εθισμό στο συγκεκριμένο μέσο (Ziebro and Faris, 2017).

Γενικότερα, το φαινόμενο του διαδικτυακού εθισμού είναι εφικτό να παρουσιαστεί σε εφήβους κατά την πρώιμη εφηβεία (δηλαδή κατά την ηλικιακή ομάδα 10 έως και 14 χρονών) είτε και σε πιο μικρές ηλικιακές ομάδες. Είναι, όμως, πιο διαδεδομένο κατά την ηλικιακή ομάδα των 15 έως και 17 χρονών όπου οι νέοι πειραματίζονται και σιγά-σιγά αυτονομούνται (Montag, 2017).

Πίνακας 3.1 : Στατιστικά στοιχεία Help Line 2016

Τύπος αναφοράς / αιτήματος	Αριθμός αναφορών	%
Εξάρτηση από το Διαδίκτυο	217	34%
Διαδικτυακός Εκφοβισμός	119	19%
Αγάπη/Σχέσεις/Σεξουαλικότητα (στο διαδίκτυο)	79	13%
Ιδιωτικότητα (παραβίαση ιδιωτικότητας)	72	11%
Ιδιωτικότητα (πως να την προστατέψουμε)	59	19%
Sexting	24	4%
Δυνητικά επιζήμιο περιεχόμενο	14	2%
Τεχνικά ζητήματα	10	1%
Ανεπιθύμητη επικοινωνία με αγνώστους (εκτός grooming)	7	1%
Grooming	6	0,1%
Εμπορικοί κίνδυνοι/Απειλές	6	0,1%
Διατροφικές Διαταραχές	5	0,1%
Διαδικτυακή φήμη	4	0,1%
Αυτοκαταστροφική Συμπεριφορά	1	0,05%

Πηγή : Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, 2017

Όσο ο έφηβος αναπτύσσεται και πλησιάζει στη μέση εφηβεία, ο πειραματισμός και η περιέργεια, η μη συνειδητοποίηση του κινδύνου καθώς επίσης και η κανονική αντίδραση σε κάθε καταπίεση, γίνονται σημαντικά γνωρίσματά του (αποτελεί ακόμη εξελισσόμενο άνθρωπο), και τον καθιστούν εξαιρετικά ευάλωτο και ιδιαίτερα ευαίσθητο σε εξαρτήσεις (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Παρόλα αυτά, όμως, λόγω του ότι η ηλικιακή ομάδα είναι εφικτό να μην συμβαδίζει πάντοτε με το αναπτυξιακό ψυχοκοινωνικό και γνωστικό επίπεδο, όπως για παράδειγμα ένας έφηβος 10 χρονών έχει την ευχέρεια να είναι αναπτυξιακά στη μέση εφηβεία και να συμπεριφέρεται ανάλογα. Ακόμα, έρευνες αναφέρουν πως ο μέσος όρος ηλικίας των εθισμένων εφήβων είναι 14,77 χρόνια ζωής με κορύφωση της εν λόγω κατανομής στην Γ' Γυμνασίου (Siomos et al., 2008).

Παρά το γεγονός πως η χρήση του συγκεκριμένου μέσου προσφέρει πολλές και διαφορετικές δυνατότητες αλλά και ευκαιρίες για ενημέρωση, επικοινωνία, έκφραση, μάθηση, εκπαίδευση, κοινωνικοποίηση, πολιτικοποίηση κλπ, δυστυχώς περιέχει και αρκετούς κινδύνους που έρευνες έχουν δείξει πως είναι ζωτικής σημασίας. Οι χρήστες τους είναι δυνατόν να πέσουν θύματα ηλεκτρονικού εγκλήματος και εξαπάτησης όπως για παράδειγμα κλοπή προσωπικών δεδομένων,

θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης, δημόσιος εξευτελισμός, παραπλάνηση, εκβιασμός κλπ (Φραγκουλίδου, 2006).

Εκτός από τους παραπάνω, υφίστανται και άλλοι εξίσου σημαντικοί κίνδυνοι όπως είναι για παράδειγμα η πώληση παράνομων ουσιών, η προβολή παράνομου περιεχομένου, ο εθισμός καθώς επίσης και η εξάρτηση, η αποξένωση, η αλλοτρίωση κλπ. Οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι κάνουν εξαιρετικά ευάλωτους κατά κύριο λόγο τους νέους, που πολλές φορές δεν έχουν τρόπο να τους αξιολογήσουν και να καταφέρουν να προστατεύσουν άμεσα τον εαυτό τους (Siomos et al., 2008).

Σε ό,τι έχει να κάνει με την ασφάλεια στο συγκεκριμένο μέσο, είναι ζωτικής σημασίας να επισημανθεί πως από το εν λόγω μέσο πολλές φορές πηγάζουν οι παραπάνω κίνδυνοι οι οποίοι απειλούν την ασφάλεια των χρηστών και κυρίως των νέων. Οι πιο διαδεδομένοι κίνδυνοι αυτής της μορφής είναι το ηλεκτρονικό έγκλημα η παρενόχληση, η απειλή της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων, ο εθισμός σε συνδυασμό με την εξάρτηση καθώς επίσης και η παραπληροφόρηση (Σφακιανάκης και συν., 2012).

Το έγκλημα έχει μετατραπεί από την κλασική του μορφή σε ηλεκτρονικό και μάλιστα με εξαιρετικά μεγάλο σύνολο επίδοξων εγκληματιών και διαφοροποιημένων μεθόδων εξαπάτησης, καθώς επίσης και επίδοξων θυμάτων συγκριτικά με τον πραγματικό κόσμο. Το έγκλημα αυτής της μορφής τις περισσότερες φορές περιέχει την εξαπάτηση και την κλοπή χρημάτων, την πώληση παράνομων ουσιών καθώς επίσης και το εμπόριο σάρκας και πορνογραφικού υλικού, την παιδική πορνογραφία, τον παράνομο τζόγο κλπ (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

Σε ό,τι έχει να κάνει με την απειλή ζωής διαμέσου του συγκεκριμένου μέσου, είναι καθοριστικό να τονιστεί πως ο εκάστοτε εισαγγελέας δεν έχει την ευχέρεια να διατάξει άρση απορρήτου των επικοινωνιών εξαιτίας του ότι το νομοθετικό πλαίσιο στη χώρα μας δεν συμβαδίζει με τα διεθνή πρότυπα, παρόλο που σε καθημερινή βάση σημειώνονται δεκάδες καταγγελίες, ως επί το πλείστον στην κοινωνική ομάδα των παιδιών και των εφήβων. Είναι δυνατόν να υλοποιηθεί άρση απορρήτου των επικοινωνιών μονάχα σε συγκεκριμένα περιστατικά όπου δεν είναι μέσα ούτε η απειλή ζωής, ούτε ο βιασμός, ούτε η παρενόχληση. Είναι, επομένως,

ζωτικής σημασίας να αναπτυχθεί ένα νομοθετικό πλαίσιο που θα καλύπτει όλα τα παραπάνω (Fisoun et al., 2012).

Ο εθισμός στο συγκεκριμένο μέσο αποτελεί μια συμπεριφορά που είναι παθολογική και τις περισσότερες φορές αναπτύσσει καθοριστικά ζητήματα υγείας. Είναι διαδεδομένο, άλλωστε, πως τα παιδιά από πρόωμη νεαρή ηλικία σερφάρουν στο συγκεκριμένο μέσο. Όπως έχει ήδη αναφερθεί και παραπάνω, τα αγόρια παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά εθισμού σε σχέση με τα κορίτσια και ως επί το πλείστον κατά την περίοδο της εφηβείας (Montag, 2017).

Επομένως, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως το εν λόγω μέσο είναι εξαιρετικά ελκυστικό σε αυτές τις ηλικιακές ομάδες καθώς το κέντρο των συναισθημάτων υπερτερεί από την κοινή λογική στους εφήβους, οι οποίοι αποτελούν έναν πιο ευάλωτο πληθυσμό σε όλες τις μορφές των εξαρτήσεων. Οι κυριότεροι παράμετροι οι οποίοι οδηγούν στην παθολογική χρησιμοποίηση του συγκεκριμένου μέσου διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό (McCloud, 2017).

Στους σημαντικότερους κινδύνους περιέχονται και οι ηλεκτρονικές οικονομικές απάτες. Το διαδίκτυο στη σημερινή εποχή με τις τόσες ηλεκτρονικές υπηρεσίες τις οποίες προσφέρει, όπως είναι για παράδειγμα το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι τραπεζικές υπηρεσίες καθώς επίσης και το ηλεκτρονικό εμπόριο, αναπτύσσει αρκετές και διαφορετικές ευκαιρίες για ηλεκτρονικές αγορές στη σημερινή εποχή (Μυλωνάκη, 2013).

Δυο από τα πιο διαδεδομένα φαινόμενα τα οποία εντοπίζονται στη σύγχρονη εποχή είναι το phishing καθώς επίσης και το pharming. Με τον όρο του πρώτου εξ αυτών καλούμε το είδος της διαδικτυακής εξαπάτησης των χρηστών, διαμέσου της οποίας γίνεται χρήση διαφοροποιημένων τεχνασμάτων και ηλεκτρονικών μέσων, όπως είναι για παράδειγμα τα πλαστά ηλεκτρονικά μηνύματα και οι πλαστές τοποθεσίες web, μέσω των οποίων οι επιτήδριοι ενεργούν με στόχο να αλιεύσουν προσωπικά δεδομένα χρηστών για δικό τους όφελος. Η συγκεκριμένη κατάσταση είναι εξαιρετικά διαδεδομένη στους νέους, που δεν έχουν στο όνομά τους παρόμοια δεδομένα, από τους οποίους προσπαθούν να εκμαιεύσουν δεδομένα για τους γονείς τους (πιστωτικές κάρτες κλπ) (Cyversecurity, 2015).

Από την άλλη πλευρά, το pharming αφορά ένα είδος διαδικτυακής απάτης, διαμέσου της οποίας οι επιτήδευοι βασίζονται ως επί το πλείστον σε δικές τους ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις και με αυτόν τον τρόπο κατορθώνουν να εκμεταλλευτούν μερικά κενά ασφαλείας σε ιστότοπους, που περιλαμβάνουν και εμπορικές συναλλαγές, με κυριότερο σκοπό την άντληση προσωπικών δεδομένων για συναλλαγές κλπ (Ερευνητική ομάδα, 2012).

Το διαδικτυακό φαινόμενο του «grooming» αφορά τη διαδικασία κατά την οποία ένας ενήλικας με τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης, έρχεται σε επαφή με ένα παιδί ή έφηβο, προσποιούμενος ότι είναι έφηβος με απώτερο σκοπό να το προσελκύσει για να το συναντήσει από κοντά και να το εκμεταλλευτεί. Για αυτό αποκαλείται και η «αποπλάνηση» μέσω του διαδικτύου (Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, 2017).

Φορείς οι οποίοι έχουν την ευχέρεια να παίζουν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος, είναι αρχικά η οικογένεια, στη συνέχεια το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καθώς επίσης και η ίδια η πολιτεία με σωστή ενημέρωση και λήψη κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων. Αυτός είναι και ο κυριότερος λόγος που έχουν αναπτυχθεί αρκετές οργανώσεις στην ΕΕ, στις οποίες οι γονείς έχουν την ευχέρεια να ζητήσουν βοήθεια. Ένα από τα βασικότερα μελήματα της σύγχρονης πολιτείας χρειάζεται να είναι η κατάλληλη πληροφόρηση των πολιτών για τις προοπτικές του μέσου αυτής της μορφής και των κυριότερων κινδύνων που κρύβει (Γέρμανος και Πέππα, 2018).

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Μεθοδολογία έρευνας

Στις υπο ενότητες που ακολουθούν περιλαμβάνονται και παρουσιάζονται τα στάδια που ακολουθήθηκαν για την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας, τα οποία αποτελούν το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας.

3.1.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών για το διαδίκτυο. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 14 έως 17 Μαΐου 2019 σε φοιτητές του τμήματος ΔΕΜΕΣ , του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας.

Μέσα από την παρούσα μελέτη επιδιώκεται να διαπιστωθεί ποιες είναι οι απόψεις των φοιτητών για το σκοπό που κάνουν χρήση του διαδικτύου, το χρόνο και τις συσκευές που μπαίνουν στο διαδίκτυο, καθώς και τα συμπτώματα, τα προβλήματα από τον εθισμό και τους κινδύνους που έχουν υποπέσει κάνοντας χρήση στο διαδίκτυο. Επίσης αναλύετε ο τρόπος ενημέρωσης τους καθώς και η εμπιστοσύνη τους στην ασφάλεια που παρέχουν οι υπηρεσίες του διαδικτύου.

3.1.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Για την έρευνα ακολουθήσαμε τη μέθοδο συλλογής στοιχείων μέσω ερωτηματολογίου από τους φοιτητές. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 14 έως 17 Μαΐου 2019 σε φοιτητές του τμήματος ΔΕΜΕΣ , του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας. Συμμετείχαν 48 φοιτητές του τμήματος που δέχθηκαν εθελοντικά να συμμετάσχουν στην έρευνα συμπληρώνοντας το ακόλουθο ερωτηματολόγιο :

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΤΥΧΙΑΚΉΣ ΕΡΓΑΣΪΑΣ:

**«Νέοι και διαδίκτυο ,έρευνα σε φοιτητές του τμήματος
ΔΕΜΕΣ»**

Ο στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση απόψεων των νέων για το διαδίκτυο.

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιείται στο πλαίσιο της εκπόνησης πτυχιακής εργασίας με θέμα «Νέοι και διαδίκτυο, έρευνα σε φοιτητές του τμήματος ΔΕΜΕΣ» υπό την επίβλεψη της Δρ. Βάθη-Σαράβα Παναγιώτας.

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί είναι ανώνυμο και η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι εθελοντική. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 11 ερωτήσεις. Τα δεδομένα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για το σκοπό της παρούσας μελέτης.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο που θα αφιερώσετε, καθώς και για τη συμμετοχή σας στην έρευνα.

Με εκτίμηση, Κουράκος Ανδρέας.

1. Φύλο :

ΑΝΔΡΑΣ

ΓΥΝΑΪΚΑ

2. Ηλικία:

18-20

21-23

24-26

27+

3. Σκοπός/σκοποί που κάνετε χρήση του διαδικτύου:

ΨΥΧΑΓΩΓΪΑΣ.....

ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗΣ.....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ.....

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΪΑΣ.....

4. Ώρες που κάνετε χρήση του διαδικτύου καθημερινά:

Εώς 1.....

2-5.....

6-9.....

10+.....

5. Από τι είδους συσκευή/συσκευές μπαίνετε στο διαδίκτυο:

PC.....

LAPTOP.....

TABLET.....

ΚΙΝΗΤΟ.....

6. Χρησιμοποιείτε κάποιο λογισμικό ασφαλείας (π.χ. Norton security):

ΝΑΙ

ΟΧΙ

7. Προτιμάτε το διαδίκτυο ή την τηλεόραση για την ενημέρωσή σας:

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

8. Έχετε εμπιστοσύνη στην ασφάλεια που παρέχουν οι υπηρεσίες του διαδικτύου:

ΝΑΙ

ΟΧΙ

9. Έχετε διαπιστώσει κάποιο/κάποια σωματικά συμπτώματα από τη χρήση που κάνετε στο διαδίκτυο:

ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ.....

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΎΠΝΟΥ.....

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΕ ΟΣΤΑ Ή ΜΥΕΣ.....

ΞΗΡΆ ΜΆΤΙΑ Ή ΜΥΩΠΪΆ.....

ΗΜΙΚΡΑΝΪΕΣ.....

ΠΑΧΥΣΑΡΚΪΆ.....

ΠΑΡΑΜΈΛΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΉΣ ΥΓΙΕΪΝΉΣ.....

10. Έχετε υποπέσει σε κάποιο/κάποια από τα παρακάτω εξαιτίας της χρήσης που κάνετε στο διαδίκτυο:

- ΚΟΙΝΟΝΙΚΗ ΑΠΟΜ'ΑΚΡΥΝΣΗ- ΑΠΟΜ'ΟΝΩΣΗ.....
- ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΈΝΟΣ ΕΛΈΥΘΕΡΟΣ ΧΡΌΝΟΣ.....
- ΑΠΟΓΌΗΤΕΥΣΗ ΑΠΌ ΤΗ ΖΩΗ.....
- ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΌΤΗΤΑ.....

11. Έχετε υποπέσει σε κάποιον/κάποιους από τους παρακάτω κινδύνους :

- ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΌΡΗΣΗ.....
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠ'ΑΤΗ.....
- ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΌ ΕΚΦΟΒΙΣΜΌ.....
- ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΊΑ.....
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΕΞΑΠ'ΑΤΗΣΗΣ.....

3.1.3 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την διενέργεια της ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας μας ήταν η περιγραφική στατιστική. Η επεξεργασία και η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS Statistics 19 και εκφράστηκαν τα αποτελέσματα σε συχνότητα αλλά και σε ποσοστό έναντι των απαντήσεων που μας έδωσαν οι φοιτητές.

3.2 Αποτελέσματα έρευνας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.1

Το φύλο των φοιτητών της έρευνας.

Το φύλο σας :	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΑΝΔΡΑΣ	27	56
ΓΥΝΑΙΚΑ	21	44
Σύνολο	48	100

Στην πρώτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα δήλωσαν το φύλλο τους. Από τη ανάλυση των ερωτηματολογίων των 48 φοιτητών που συμμετείχαν προκύπτει ότι οι 27 είναι άνδρες ενώ το 44% είναι γυναίκες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.2

Η ηλικία των φοιτητών της έρευνας.

Τι ηλικία έχετε ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
18-20	11	23
21-23	14	29
24-26	15	31
27+	8	17
Σύνολο	48	100

Σε αυτή την ερώτηση οι συμμετέχοντες έδωσαν την ηλικία τους. Παρατηρείτε ότι το μεγάλο ποσοστό 83% των φοιτητών είναι από 18 έως 26 χρονών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.3

Ο σκοπός της χρήσης του διαδικτύου.

Σκοπός που κάνετε χρήση του διαδικτύου ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	23	22
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	24	23

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ	26	24
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	33	31
Σύνολο	106	100

Εδώ οι ερωτηθέντες απάντησαν για το σκοπό που κάνουν χρήση του διαδικτύου. Επέλεξαν σε πολλές περιπτώσεις περισσότερους από έναν σκοπούς. Οι περισσότεροι φοιτητές 33 χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για επικοινωνία. Για ψυχαγωγία ,εκπαίδευση και για επαγγελματικούς σκοπούς το ποσοστό που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο είναι σχεδόν ίσο στο 23%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.4

Οι ώρες χρήσης του διαδικτύου από τους φοιτητές καθημερινά.

Ώρες που κάνετε χρήση του διαδικτύου καθημερινά ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Έως 1	10	21
2-5	20	42
6-9	14	29
10+	4	8
Σύνολο	48	100

Το 42% των φοιτητών κάνει καθημερινά χρήση του διαδικτύου από 2 έως 5 ώρες. Μόνο 4 φοιτητές από τους συνολικά 48 κάνουν χρήση πάνω από 10 ώρες καθημερινά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.5

Οι συσκευές που χρησιμοποιούν για να μπουν στο διαδίκτυο.

Από τι συσκευή μπαίνετε στο διαδίκτυο ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
---	-----------	-------------

PC	14	14
LAPTOP	32	31
TABLET	13	13
KΙΝΗΤΟ	43	42
Σύνολο	106	100

Από τους 48 φοιτητές οι 43 χρησιμοποιούν και κινητό για να μπαίνουν στο διαδίκτυο. Πολλοί φοιτητές μπαίνουν και από άλλες συσκευές .Οι 14 φοιτητές από τους 48 μπαίνουν από pc.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.6

Πόσοι χρησιμοποιούν λογισμικό ασφαλείας.

Χρησιμοποιείτε κάποιο λογισμικό ασφαλείας ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	22	46
ΌΧΙ	26	54
Σύνολο	48	100

Το 54% των φοιτητών δεν χρησιμοποιεί λογισμικό ασφαλείας στις συσκευές που μπαίνει στο διαδίκτυο. Μόνο οι 22 από τους 48 φοιτητές χρησιμοποιούν λογισμικό ασφαλείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.7

Τι προτιμούν οι φοιτητές για την ενημέρωσή τους.

Προτιμάτε το διαδίκτυο ή την τηλεόραση για την ενημέρωσή σας;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	13	27
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	35	73

Σύνολο	48	100
---------------	-----------	------------

Το μεγάλο ποσοστό 73% των φοιτητών χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για την ενημέρωση του. Οι 13 φοιτητές προτιμούν την τηλεόραση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.8

Η εμπιστοσύνη στην ασφάλεια που παρέχουν οι υπηρεσίες του διαδικτύου.

Έχετε εμπιστοσύνη στην ασφάλεια που παρέχουν οι υπηρεσίες του διαδικτύου ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	28	58
ΌΧΙ	20	42
Σύνολο	48	100

Από τους 48 φοιτητές οι 28 έχουν εμπιστοσύνη στην ασφάλεια των υπηρεσιών του διαδικτύου αλλά το 42% δεν έχει.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.9

Τα συμπτώματα από τη χρήση του διαδικτύου.

Έχετε διαπιστώσει κάποια σωματικά συμπτώματα από τη χρήση που κάνετε στο διαδίκτυο;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	5	6
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΎΠΝΟΥ	14	17
ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΕ ΟΣΤΑ Ή ΜΥΕΣ	8	9
ΞΗΡΑ ΜΑΤΙΑ Ή ΜΥΩΠΙΑ	23	27
ΗΜΙΚΡΑΝΙΕΣ	13	15
ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ	11	13
ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ	11	13

ΥΓΙΕΙΝΗΣ		
Σύνολο	85	100

(Δεν απάντησαν 5 φοιτητές)

Σε αυτό το ερώτημα οι πιο πολλοί φοιτητές 23 απάντησαν ότι έχουν ξηρά μάτια ή μυωπία εξαιτίας της χρήσης του διαδικτύου. Πολλοί φοιτητές επέλεξαν πάνω από ένα σύμπτωμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.10

Προβλήματα λόγω του εθισμού στο διαδίκτυο.

Έχετε υποπέσει σε κάποια από τα παρακάτω εξαιτίας της χρήσης που κάνετε στο διαδίκτυο;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ - ΑΠΟΜΩΝΟΣΗ	18	25
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	33	47
ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ	16	23
ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	4	5
Σύνολο	71	100

(Δεν απάντησαν 6 φοιτητές)

Ο περιορισμένος ελεύθερος χρόνος επιλέχθηκε από τους 33 φοιτητές ως το πρόβλημα λόγω του εθισμού στο διαδίκτυο. Αρκετοί φοιτητές έχουν υποπέσει σε πάνω από ένα πρόβλημα λόγω του εθισμού τους στο διαδίκτυο. Μόνο 4 φοιτητές έχουν υποπέσει σε εγκληματικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.11

Οι κίνδυνοι που έχουν υποπέσει οι φοιτητές.

Έχετε υποπέσει σε κάποιους από τους παρακάτω κινδύνους;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	28	28
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΑΤΗ	13	13
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ	10	10
ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	35	35

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΞΑΠΑΤΗΣΗ	14	14
Σύνολο	100	100

(Δεν απάντησαν 3 φοιτητές)

Στην τελευταία ερώτηση ζητήθηκε στους φοιτητές να επιλέξουν τους κινδύνους που έχουν υποπέσει κάνοντας χρήση στο διαδίκτυο. Οι 35 φοιτητές επέλεξαν την ανεπιθύμητη επικοινωνία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για τους σημερινούς νέους, το διαδίκτυο αποτελεί το πιο καθοριστικό και χρήσιμο εργαλείο κοινωνικοποίησης και πληροφόρησης για ζητήματα τα οποία έχουν άρρηκτη σχέση με την καθημερινότητά τους, το χρησιμοποιούν καθημερινά για εκπαίδευση, ψυχαγωγία, ενημέρωση αλλά όμως πιο πολύ για να επικοινωνήσουν. Οι ώρες που ασχολούνται οι νέοι με το διαδίκτυο ποικίλουν μερικοί φτάνουν σε σημείο όμως να ξεπερνούν και τις 10 ώρες καθημερινής χρήσης. Οι συσκευές που δίνουν τη δυνατότητα στον άνθρωπο να μπαίνει στο διαδίκτυο με την εξέλιξη της τεχνολογίας συνεχώς αυξάνονται και αποσκοπούν στην άμεση χρήση τους από τον άνθρωπο για την καλύτερευση της καθημερινότητας του. Χαρακτηριστικό είναι πως οι νέοι πλέον ως κύρια συσκευή εισόδου στο διαδίκτυο χρησιμοποιούν το κινητό τους τηλέφωνο.

Φυσικά, οι νέοι, γνωρίζουν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους πως η έντονη χρήση του συγκεκριμένου μέσου σε καθημερινή βάση περιλαμβάνει σημαντικούς κινδύνους μερικοί δεν έχουν εμπιστοσύνη στην ασφάλεια που παρέχουν οι υπηρεσίες του διαδικτύου, όπως διακρίνεται και από την εργασία που υλοποιήσαμε, αλλά υφίσταται ένα τεράστιο ποσοστό το οποίο τους αγνοεί επιδεικτικά μη χρησιμοποιώντας λογισμικά ασφαλείας βάζοντας τους σε επιπλέον κίνδυνο.

Οι νέοι πλέον προτιμούν το διαδίκτυο από την τηλεόραση για την ενημέρωσή τους όμως τα οπτικοακουστικά δεδομένα τα οποία δέχονται καθημερινά, επιφέρουν καθοριστικές επιρροές και επιδράσεις στη συμπεριφορά τους.

Από τη συχνή χρήση των νέων στο διαδίκτυο είναι επακόλουθο να προκληθούν σωματικά συμπτώματα όπως διατροφικές διαταραχές, διαταραχές ύπνου, νοσήματα σε οστά και μύες, προβλήματα στην όραση, ημικρανίες, παραμέληση προσωπικής υγιεινής, παχυσαρκία κτλ. δημιουργώντας σοβαρές βλάβες στην υγεία τους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι εφικτό να τους οδηγήσουν ακόμα και σε βανδαλισμούς, διενέξεις με φίλους είτε αγαπημένα πρόσωπα και γενικότερα αναπτύσσουν επιθετικές συμπεριφορές. Το συγκεκριμένο μέσο δεν είναι τόσο αθώο όσο φαίνεται, και οι νέοι δεν δείχνουν να είναι ιδιαίτερα ώριμοι και έτοιμοι να φιλτράρουν το μεγάλο φάσμα δεδομένων που λαμβάνουν από τη συγκεκριμένη τεχνολογία. . Όπως διαπιστώσαμε και από την έρευνα μας εξαιτίας του εθισμού των νέων με το διαδίκτυο έχουν να αντιμετωπίσουν προβλήματα όπως η απομόνωση, η απογοήτευση από τη ζωή, η εγκληματικότητα αλλά κυρίως οι πιο πολλοί έχουν πολύ περιορισμένο ελεύθερο χρόνο.

Εξαιρετικά ευχάριστο είναι το γεγονός πως σε ένα μεγάλο ποσοστό οι νέοι κάνουν χρήση των δυνατοτήτων του συγκεκριμένου μέσου με στόχο να μελετήσουν για τα μαθήματά τους είτε για να υλοποιήσουν εργασίες τους, αλλά και το γεγονός πως παρόλο που οι πιο πολλοί πιστεύουν πως αποτελεί τη βασικότερη αιτία αποξένωσης των παιδιών, δεν είναι δυνατόν να παραγνωρίσουμε το γεγονός πως οι νέοι ευχαριστιούνται με το να συναθροίζονται με στόχο να σερφάρουν στο διαδίκτυο (όπως γίνεται για παράδειγμα στα ίντερνετ καφέ), προκειμένου έστω και έμμεσα να επικοινωνήσουν με άλλους ανθρώπους. Αυτό είναι εφικτό να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην κοινωνικότητά τους καθώς επίσης και στην ανάπτυξη συνεργασίας και ομαδικότητας, κάτι στο οποίο μπορεί να βοηθήσουν και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια

Γενικότερα, το διαδίκτυο μπορεί να επιφέρει σημαντικά οφέλη προς τους νέους καθώς προσφέρει καινούρια μέσα έκφρασης και καινούριες μορφές επικοινωνίας που προτιμούν οι νέοι και είναι εφικτό να ανανεώσουν σημαντικά τη σύγχρονη κοινωνία και να συμβάλλουν ριζικά στην ανάπτυξη, ιδιαίτερα των ανθρώπων οι οποίοι καταρτίζονται από μικρή ηλικία να χρησιμοποιούν την τεχνολογία, κάτι που μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στη μετέπειτα ζωή τους.

Αυτό το οποίο θα πρέπει να γίνει κατανοητό είναι πως η εν λόγω τεχνολογία αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο που παίζει καθοριστικό ρόλο στην καθημερινότητα όλων των ανθρώπων και κυρίως των νέων. Το σημαντικό, όμως, είναι να γίνεται σωστή χρήση του και να μην υπάρξει εξάρτηση και εθισμός. Το μέσο αυτό είναι ζωτικής σημασίας να αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των νέων με στόχο να

διευκολύνουν την καθημερινή ζωή τους παρά το γεγονός πως βρίσκονται μπροστά σε αρκετούς κινδύνους όπως η παραπληροφόρηση, η ανεπιθύμητη επικοινωνία, η ηλεκτρονική εξαπάτηση, ο διαδικτυακό εκφοβισμό αλλά και οι ηλεκτρονικές οικονομικές απάτες που πολλοί νέοι έχουν υποστεί.

Υφίσταται, φυσικά, καθοριστική ανάγκη για μελλοντικές μελέτες οι οποίες είναι σημαντικό να παρουσιάσουν και να επιλύσουν το συγκεκριμένο φαινόμενο και κυρίως την περίπτωση του εθισμού και της εξάρτησης, προκειμένου να υπάρξει καλύτερη αντιμετώπιση και πρόληψη αυτών των περιστατικών. Οι έρευνες αυτές είναι σημαντικό να επικεντρωθούν εκτός από τους νέους, στον καθοριστικό ρόλο της οικογενείας καθώς επίσης και των εκπαιδευτικών και να διερευνήσουν τη συμβολή τους στον περιορισμό του συγκεκριμένου φαινομένου. Σε ό,τι έχει να κάνει με την πρόληψη από μικρή ηλικία, είναι ζωτικής σημασίας να υφίστανται και να τηρούνται κάποια όρια μέσα στην οικογένεια. Τα συγκεκριμένα όρια είναι σημαντικό να είναι διαπραγματεύσιμα καθώς μεγαλώνουν και αναπτύσσονται τα παιδιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

- Αβράμη, Θ. Σ. (2018). *Το δικαίωμα της έκφρασης στο διαδίκτυο και οι περιορισμοί του*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Απλωταριά, (2018), *Αύξηση της χρήσης του διαδικτύου στην Ελλάδα*, Διαθέσιμο στο : <https://www.aplotaria.gr/elstat-internet-2018/>
- Αρσένης Σ., (2010), *Διαδίκτυο και κοινωνικές επιστήμες- τεχνικές, τεχνολογικές & συστημικές προσεγγίσεις*, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.
- Αρσένης Σ., (2011), *Βασικές έννοιες του Διαδικτύου*, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.
- Γέρμανος Γ.Α., Πέππα Κ., (2018), *Cyber Safety - Μικρός οδηγός διαδικτυακής ασφάλειας*, Εκδόσεις Γερμανός, Αθήνα.
- Δουληγέρης Χ., Μαροπόδη Ρ., Κοπανάκη Ε., (2013), *Τεχνολογίες διαδικτύου - Αρχές λειτουργίας και προγραμματισμός στο διαδίκτυο*, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα.
- Δουληγέρης Χ., (2014), *Σύγχρονα τηλεπικοινωνιακά και δικτυακά πρωτόκολλα*, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα.
- Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, (2017), *Στατιστικά στοιχεία Help Line Ιουνίου-Δεκεμβρίου 2016*, Διαθέσιμο στο : <https://saferinternet4kids.gr/nea/%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1-help-line-%CE%B9%CE%BF%CF%85%CE%BD%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B5%CE%BA%CE%B5%CE%BC%CE%B2/>
- ΕΛΣΤΑΤ, (2018), *ΕΛΣΤΑΤ: Έρευνα για τη χρήση τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας*, Διαθέσιμο στο : https://saferinternet4kids.gr/nea/elstat_research/

- Ερευνητική ομάδα 1ου Γενικού Λυκείου Χανίων, (2012), *Έφηβοι, διαδίκτυο και ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα*, Διαθέσιμο στο : <http://1lykchanion.chan.sch.gr/index.php/el/component/phocadownload/category/1-documents?download=9:2012-02-09-04-43-51>
- Ιγγλεζάκης, Δ. Ι. (2012). *Νομική πληροφορική. Η εφαρμογή των τεχνολογικών πληροφορικής και επικοινωνιών στη νομική πράξη*, Αθήνα.
- Μυλωνάκη Σ., (2013), *Η προσβολή της προσωπικότητας στο διαδίκτυο*, Διπλωματική εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Παναγιωτόπουλος Π., (2007), *Η παραβατικότητα στο διαδίκτυο*, Πτυχιακή εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.
- Παπαστεργίου Μ., (2012), *Διαδίκτυο (Internet)*, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Μάθημα Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Διαθέσιμο στο : <http://eclass.uth.gr/eclass/modules/document/file.php/ANTMA123/DIALEKSEIS-ERGASTHRION/internet-1.pdf>
- Πολυκάρπου Α., (2018), *ΕΡΕΥΝΑ: Παιδιά και μαθητές δεν κάνουν χωρίς διαδίκτυο*, Διαθέσιμο στο : <https://www.newsbomb.com.cy/kypros/story/736027/ereyna-paidia-kai-mathites-den-kanoun-xoris-diadiktyo>
- Συνομιλίες μέσω διαδικτύου, (2018), *Ασφάλεια στο διαδίκτυο*, Διαθέσιμο στο : http://internet-safety.sch.gr/IS/html/v_keskustelut_chat.htm
- Σφακιανάκης Ε., Σιώμος Κ., Φλώρος Γ., (2012), *Εθισμός στο διαδίκτυο και άλλες διαδικτυακές συμπεριφορές υψηλού κινδύνου*, Εκδοτικός Οίκος Λιβάνη, Αθήνα.
- Φερεντίνος Β., (2012), *Internet*, Σημειώσεις Μαθήματος, Πληροφορική Ι, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, ΤΕΙ Ιονίων Νήσων.
- Φραγκουλίδου Φ., (2006), *Έφηβοι και διαδίκτυο : μελέτη των επιδράσεων του διαδικτύου στους εφήβους χρήστες*, Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

Διεθνή βιβλιογραφία

- Aoyama I., Barnard-Brak L., Talbert T., (2011), *Cyberbullying among high school students: Cluster analysis of sex and age differences and the level of parental monitoring*, International Journal of CyberBehavior, Psychology and Learning, 1(1), pp. 22-36.
- Business Mentor, (2018), *Στατιστικά χρήσης ιντερνέτ 2018 στην Ελλάδα*, Διαθέσιμο στο : <https://www.businessmentor.gr/statistika-xrissi-internet-stin-ellada/>
- Cyversecurity, (2015), *Τι είναι το phishing και πώς να προστατευτείτε*, Διαθέσιμο στο : <https://cybersecurity.gr/phishing-and-protection/>
- Fisoun V., Floros G., Geroukalis D., Ioannidi N., Farkonas N., Sergentani E., Angelopoulos N., Siomos K., (2012), *Internet addiction in the island of Hippocrates: the associations between internet abuse and adolescent off-line behaviors*, Child and Adolescent Mental Health, 17(1), pp. 32-49.
- A. Zorayda, E-commerce and e-Business, e-ASEAN Task Force and the UNDP Asia Pacific Development Information Programme (UNDP-APDIP), 2003.
- McCloud A., (2017), *Gaming Addiction: Online Addiction: Internet Addiction: How To Overcome Video Game, Internet, And Online Addiction (Relief & Treatments for Video Gaming Online)*, Pro Mastery Publishing.
- Montag C., (2017), *Internet addiction: Neuroscientific approached and therapeutical implications including smartphone addiction*, 2nd Edition, Springer.
- Pew Research Center, (2016), *Demographic profile of social networking site news users*, Διαθέσιμο στο : https://www.journalism.org/2016/05/26/news-use-across-social-media-platforms-2016/pj_2016-05-26_social-media-and-news_0-06/
- Siomos E.K., Dafouli D.E., Braimiotis A.D., Mouzas D.O., Angelopoulos V.N., (2008), *Internet Addiction among Greek Adolescent Students*, Cyberpsychology & Behavior.

- TechTeacher, (2017), *Μεταφορά αρχείων μέσω ίντερνετ, Τεχνολογία με απλά λόγια για δασκάλους και σχολεία, Διαθέσιμο στο :*
<http://techteacher.gr/internet/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AC-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%AD%CF%83%CF%89-%CE%AF%CE%BD%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BD%CE%B5%CF%84/>
- Ziebro L., Faris J., (2017), *Digital Addiction: Breaking Free from the Shackles of the Internet, TV and Social Media*, Independently published.